

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE LITERATURĂ - BUCUREȘTI

RE-WRITING THE MAP OF EUROPE

Festivalul Internațional de Literatură București sfidează criza și merge mai departe. A doua ediție a evenimentului va avea loc între 28 și 30 octombrie.

Citiți amănunte ÎN » PAGINA 3

PRIMUL MAGAZIN CULTURAL DIN ROMÂNIA » APARE SÎMBĂTA » WWW.SUPLIMENT.POLIROM.RO

Suplimentul DE CULTURĂ

1,5
LEI

NR. 246 » 24 – 30 octombrie 2009 » Săptămînal realizat de Editura Polirom și „Ziarul de Iași” » supliment@polirom.ro

LA LOC
teleCOMANDA

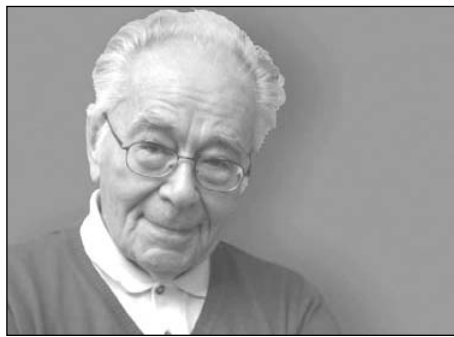

**Strîngerea de mînă
și strîngerea
în spate**

Alex Savitescu

Pun pariu că mulți dintre dumneavoastră au dat mîna cu un politician, măcar o dată în viață. Unii i-am cunoscut prin specificul profesiei, alții, din pură întîmplare...

ÎN » PAGINA 4

**Mihai Șora sau
despre umanismul
creștin**

Bogdan Romaniuc

Citiți o recenzie a volumului semnat de Leonid Dragomir, *Mihai Șora. O filosofie a bucuriei și a speranței*, apărut la Editura Cartea Românească, precum și răspunsurile lui Leonid Dragomir.

ÎN » PAGINA 12

**Și Hams Și
Regretel
de Matei Florian**

Avanpremieră editorială

Dacă v-a fost dor de *Știm și Ștam*, omuleții fără chip din *Băiuțeii*, născuți dintr-un borcan de muștar, Matei Florian a croit în *Și Hams Și Regretel* un întreg univers fantast, populat cu o legiune de pitici din ceață colorată.

ÎN » PAGINILE 6-7

ÎNTE CRISTIAN MUNGIU ȘI CONSTANTIN POPESCU

**Vlad Ivanov: „Mă simt ca
un halterofil care poate
ridica 250 de kilograme”**

O parte a acestui interviu a fost realizată la mai puțin de 12 ore de cînd Vlad Ivanov își luase rămas-bun de la membrii echipei de filmare de la *Principii de viață* de Constantin Popescu. *Amintiri din Epoca de Aur: Dragoste în timpul liber* a ieșit pe ecrane vineri, 23 octombrie. Într-unul din cele două medumetraje care alcătuiesc partea a doua a proiectului scris și produs de Cristian Mungiu, Vlad Ivanov are rol principal.

Citiți interviul realizat de Iulia Blaga ÎN » PAGINILE 8-9

CIRCUL NOSTRU VĂ PREZINTĂ:

Alb sau negru?

Lucian Dan Teodorovici

Traian Băsescu face o mutare de șah: referendum pentru parlament unicameral în același timp cu alegerile prezidențiale. P.D.-L., pe altă tablă, dar sub aceeași inspirație prezidențială, mută la rîndu-i, „mîncînd” turnul Dan Nica. P.S.D. intră în joc, mutînd spectaculos: renunță la guvernare. P.N.L. nu vrea să rămînă în afară, mișcare decisivă, mat la Guvern prin moțiune de cenzură. Mat? Nu-i nimic, bătălia e numai una, meciul cel mare e lung. Reintră Băsescu. P.N.L. plus P.S.D. încearcă un șah și-n jocul ăsta, prin combinația Klaus Iohannis. Pion la sacrificiu din partea lui Băsescu: Lucian Croitoru. P.N.L. și P.S.D., active, contracarează: susținere parlamentară

pentru premierul propriu. Băsescu ignoră mutarea, trimite cazul la bătaie, arată cum coaliția ține România-n criză. P.N.L. și P.S.D. plusează: parlamentul nu dă aviz referendumului. Băsescu mai are pionii, avizul e consultativ. Aruncă și-o zeflema: puteți muta cît vreți, mie-mi rămîne Guvernul, o simplă hotărîre și avem referendum! P.N.L.-ul mai face un efort, deocamdată singur: introduce-n parlament o inițiativă legislativă prin care se are în vedere reducerea numărului de parlamentari, dublînd astfel și trimițînd în semi-inutilitate referendumul lui Băsescu. Tensiune sporită. Cine cîștigă, albul sau negrul?

Numai dacă ne uităm pe acest ciudat joc de șah, cu mai multe

table, desfășurat în ultima lună, am avea, parcă, motive să ne entuziasmăm. Noi, spectatorii. Adică noi, cei pe care ei ne vor doar simpli spectatori. Meciul e mai mult decît spectaculos, mutările sînt frumoase, surprinzătoare, pline de dramatism unevori. Ce clasă politică avem! Ce subtili sînt, ce interesant gîndesc, ce bine folosesc atacul și contraatacul! Așa-i? Așa pare. Din condiția de spectator, cum spuneam.

Noi nu sîntem însă, din păcate, doar simpli spectatori, care și-au plătit biletul și apoi ies din săli mulțumiți de ce-au văzut, fără a avea de suferit. Iar ei, politicienii, n-au fost trimiși acolo de noi pentru aceste jocuri. Pentru că ceea ce poate părea spectaculos

este, de fapt, o dramă în plină desfășurare. Culmea, o dramă pentru noi. Deși, privind din afară, alții ne par pionii, în fapt, pe tabla de șah numită România, cu noi se joacă politicienii, noi sîntem acei pionii pe care-i sacrifică fără nici o problemă.

Vorbesc despre politicienii în general. Despre toți la un loc, pentru că toți au partea lor de vină. Dar, urmărind mutările, vom vedea că uriașa vină pentru această înghesuire bruscă de strategii îi aparține totuși președintelui Băsescu. Care se dovedește, în disperarea-i de a obține un nou mandat, un jucător complet insensibil la dezastrul pe care-l provoacă, la umilirea noastră ca popor, la urmările uriașe pe care această criză politică (pe fondul celei economice) le va avea.

Traian Băsescu, „marele jucător”, nici nu joacă însă vreun joc de șah inteligent. El nu face decît să apere regele, pe el însuși adică, provocînd sacrificii pe bandă rulantă. Este complet lipsit de etica jocului. A vîrît o

țară-ntreagă în haos doar dintr-un, pînă la urmă, meschin interes personal, acela de a-și păstra puterea. Se comportă cumva ca un gangster înconjurat de poliție care, căutînd o ieșire, trage în tot ce prinde, aruncă în luptă tot arsenalul. Știe că, dacă va pierde acum, va pierde totul. Așa că, pur și simplu, nu-i mai pasă de nimic.

Am încercat, de-a lungul vremii, să-mi păstrez un ton echilibrat aici, chiar dacă nu e o rubrică de analiză politică, ci una de considerații pe marginea politicii. Deci subiectivitatea își avea locul. De astă dată însă, nu mă mai interesează echilibrul. Pentru că n-am cum să mă mai prefac „analist” în momentul în care președintele, parcă ieșit din minți, încearcă (și din păcate reușește) să-și bată joc de tot ce-nseamnă urmă de bun-simț în țara asta, suflecîndu-și mîncele și pornind la o dărîmare sistematică a ideii de democrație, de stat de drept și, nu în ultimul rînd, de decentă politică.

Traian Băsescu nu acceptă, pur și simplu, o luptă electorală cinstită. Încearcă, în fiecare dimineață cînd se trezește, o altă idee care să-i aducă un avantaj în lupta asta. Iar ideile lui au însemnat includerea în lupta personală a mai multor instituții vitale pentru România, mai ales în această perioadă de criză. Au însemnat prăbușirea guvernului, umilirea parlamentului, chiar a ideii de parlament, ridiculizarea unor inițiative democratice, precum referendumul, crearea unor marionete politice, compromiterea tuturor celorlalte partide în afara P.D.-L.-ului. Sînt și ceilalți politicienii vinovați? Sînt. Mergînd pe ideea jocului de șah, din păcate, nu găsim albul într-o parte, negrul în cealaltă. Ci numai negru și iarăși negru.

Astăzi am scris însă despre rege. Adică despre cel care e artizanul principal al stării de negru din care, din păcate, n-avem prea multe șanse să ieșim nici după alegerile prezidențiale, indiferent de rezultatul lor.

TEO

GHEO

ROMÂNII E DEȘTEPTI

Scriitorii orfani

Radu Pavel Gheo

Premiul Nobel pentru Literatură obținut anul acesta de Herta Müller e, printre altele, un bun prilej pentru a discuta serios și echilibrat nu numai despre identitatea artistului – și a scriitorului – în lumea contemporană, subiect pentru care s-au consumat și se vor mai consuma mii de pagini, ci și despre identitatea culturală a scriitorilor din România care nu scriu în limba română. Care sînt, de exemplu, raporturile unui scriitor maghiar din Transilvania cu literatura și cultura română? Unde îi plasăm pe scriitorii șvabi sau sași, a căror limbă maternă este germană – dar nu germana literară, ci un dialect specific, ba chiar (în cazul sașilor) o germană veche, extrem de diferită de germana modernă și conservată peste secole doar pe teritoriul României?

Problema se poate pune și altfel: cum ar fi fost percepută și evaluată Herta Müller dacă rămînea în România și scria în continuare în germană? Sau ce s-ar fi întîmplat cu alți scriitori, cum ar fi

– să zicem – György Dragomán sau Attila Bartis, dacă nu ar fi emigrat?

Propun un test: gîndiți-vă un minut, două, la literatura scrisă pe teritoriul României în limbile maghiară, germană, sîrbă sau oricare alta, de către scriitori cu cetățenie română, dar de altă etnie decît cea majoritară. Apoi încercați să numiți trei astfel de scriitori. Scriitori, nu oameni politici sau vedete de vreun alt gen care cochetează cu scrisul. Cîți ați putea enumera? Și gîndiți-vă că, poate, printre ei se află autori foarte buni, dar ignorați din pricina poziției lor ingrate: între două lumi, între două culturi. Pe noi nu ne interesează, fiindcă – nu-i așa? – îi avem pe ai noștri; de maghiari, germani și ceilalți să se ocupe ai lor. Însă nici accesul la publicul „lor” nu e foarte simplu, fiindcă, priviți din partea cealaltă, ei sînt „ai noștri”, „români”.

De aceea Nobelul acordat Hertei Müller pentru „densitatea poeziei și sinceritatea prozei cu care a descris universul deznădăcănaților” e, printre altele, și un omagiu adus tuturor acestor scriitori de interval, acestor scriitori orfani, care își găsesc greu locul într-o cultură,

fiindcă sînt greu de etichetat cu mijloacele meschine, învechite și inadecvate pe care ne încapătînam să le folosim și azi.

Desigur, nu o pășesc doar scriitorii, dar sensibilitatea lor mai accentuată și, în plan social, reprezentativitatea pe care încă o mai deține artistul îi transformă într-un caz, un simbol. Iată cum descrie Herta Müller o scenă cotidiană legată de identitatea ei: „De cîte ori pînă acum n-a trebuit să răspund în Germania la întrebarea de unde vin! La chioșcul de ziare, la croitoreasă, la cizmar ori la brutar, la farmacie... Cît durează să pun banii pe tejghea și să-mi iau restul, le răspund «Din România»... Drept care, la ieșire, sînt complimentată cu fraza «Da' să știți că germana o vorbiți binișor»” (în volumul *Regele se înclină și ucide*, Editura Polirom, 2005, pp. 200-201). Laureata Premiului Nobel, nominalizată din partea Germaniei, vorbește germana binișor. Nu-i rău, așa-i?

Așadar, ce se întîmplă cu scriitorii aceștia? Nu toți iau Nobelul. Nu toți emigrează în Ungaria sau Germania. Unii rămîn aici, în locul pe care îl consideră „acasă”, și scriu în limba lor maternă, cea care s-a vorbit și se vorbește aici de secole. Ai cui sînt ei, deznădăcănații, orfanii? Cui le pasă de ei acum, cît timp nu au luat încă premiul Nobel?

SUPLIMENTUL LUI JUP

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE LITERATURĂ BUCUREȘTI 2009

Un Provizorat aduce nume mari pe afiș

Festivalul Internațional de Literatură București (FILB) sfidează criza și merge mai departe. A doua ediție a evenimentului va avea loc între 28 și 30 octombrie în aceeași locație ca și anul trecut: Clubul Muzeului Țăranului Român. Titlul a rămas același: „Re-writing the Map of Europe”. „Cred că este evident de ce n-am putut schimba titlul ediției de anul trecut:

continuăm să re-scriem harta literară a Europei și, pe lângă supraviețuire, încă un concept ar trebui pus în legătură cu ediția a doua a festivalului nostru: diversitatea”, explică Bogdan-Alexandru Stănescu, director editorial al Editurii Polirom și organizator al evenimentului alături de Oana Boca, director de imagine al Editurii Polirom, și scriitorul Vasile Ernu.

Silviu D. Constantinescu

José Luís Peixoto (Portugalia), Zahar Prilepin (Rusia), Alek Popov (Bulgaria), Philip Ó Ceallaigh (Irlanda), Dieter Schlesak (Germania) și Ardian-Christiian Kuciuk (Albania) sînt invitații din străinătate ai ediției, autori consacrați, în unele cazuri chiar în ciuda vârstei. Aceștia vor intra în dialog cu scriitorii români: Radu Aldulescu, Vasile Ernu, Florin Iaru, Matei Florian, Răzvan Petrescu, Radu Pavel Gheo, Gabriela Adameșteanu, Filip Florian și Cecilia Ștefănescu. Formatul în care se vor desfășura cele trei seri de festival a suferit modificări față de anul trecut. Astfel, fiecare dintre autorii participanți va lectura dintr-o carte recentă sau în curs de apariție și va participa la un „Open Talk” moderat de reprezentanții a trei reviste culturale: „Suplimentul de cultură”, „Dilemateca” și „Observator cultural”. Teatrul, filmul și muzica încheie zilele cu reprezentării oferite special publicului FILB.

„Am căutat o titlatură acestei de-a doua ediții a festivalului, lucru care s-a dovedit imposibil de realizat pînă în clipa în care Gabriela Adameșteanu avea să ne dezvăluie cum se va intitula următoarea sa carte: *Provizorat*. În acel moment ne-am dat seama că nici nu se putea ceva mai potrivit încercării noastre (...) Am vrut un eveniment unitar, dar se pare că ne reușește o schemă bazată pe opoziții. Am început să-l construim gîndindu-ne doar la scriitorii tineri și foarte tineri, însă maturii s-au dovedit de

multe ori mai jucăuși și mai cooperanți”, explică Bogdan-Alexandru Stănescu alegerile făcute pentru a doua ediție a evenimentului.

Programul serilor

» **Prima zi de festival** (intitulată „Re-writing the Map of Europe – New Ways for the Old Literature”) prilejuește publicului înfîlnirea cu José Luís Peixoto (Portugalia – lectură în limba portugheză din romanul *Nici o privire*, traducere de Clarisa Lima, Polirom, 2009) și Zahar Prilepin (Rusia, lectură în limba rusă din romanul *Sankya*, traducere de Vladimir Bulat). Scriitorii din România prezenți la Muzeul Țăranului Român vor fi Radu Aldulescu (cu lectură din romanul *Ana Maria și ingerii*, în curs de apariție la Editura Cartea Românească), Vasile Ernu (lectură din volumul *Ultimii eretici ai Imperiului*, Polirom, 2009) și Florin Iaru (lectură în premieră din volumul de povestiri *București – celălalt trotuar*, în curs de apariție la Editura Polirom). „Dat fiind că cei doi invitați străini ai serii sînt deja nu numai promisiuni, ci autori consacrați, în ciuda vârstei, urmași declarați ai unor maestri precum José Saramago sau Vladimir Makanin, prima seară a festivalului vrea să analizeze ponderea căilor vechi urmate de tinerii scriitori: cît de mult cîntărește tradiția în romanele lor, cît de mult este experimentalism?”, motivează Bogdan-Alexandru Stănescu.

Lecturile și dezbaterile vor fi urmate de reprezentarea spectacolului *Te iubesc! Te iubesc?*, în regia lui Chris Simion. De asemenea, Clubul Ilustratorilor de Carte a organizat o expoziție care va putea fi văzută în incinta Clubului MTR.

» **Joi, 29 octombrie este rîndul prozei scurte:** „The Short-Story: A Way to the Novel, or a Way Itself?”. Alek Popov (Bulgaria) va lectura în limba bulgară din romanul *Mission: London* (traducere de Stylian Deyanov), iar Philip Ó Ceallaigh (Irlanda) în limba engleză din volumul de povestiri *Și dulce e lumina* (traducere de Ana-Maria Lișman, Polirom, 2009). Scriitorii din România invitați sînt Matei Florian (cu lectură în premieră din romanul *Și Hams Si Regretel*, în curs de apariție la Editura Cartea Românească), Răzvan Petrescu (lectură din volumul *Foxtrot XX*, Cartea Românească, 2008) și Radu Pavel Gheo (lectură din volumul *Numele mierlei*, Polirom, 2008). Selecția o explică tot Bogdan-Alexandru Stănescu: „Alek Popov a început să scrie proză scurtă, însă, dacă ați crezut că succesul adus de primul roman l-a îndepărtat de aceasta, vă înșelați. A continuat să scrie povestiri, să le reediteze pe cele vechi, în paralel cu lucrul la al doilea roman. Despre Philip Ó Ceallaigh nici nu mai încape vorbă: este un urmaș auto-declarat al lui Cehov, Hemingway și Carver, un prozator convins că va scrie numai povestiri și nuvele. Așadar, ce ne facem cu proza scurtă: o considerăm în continuare laboratorul romanului, sau începem s-o respectăm la adevărata valoare?”. Seara se va încheia cu proiecția filmului *Constantin și Elena*, în regia lui Andrei Dăscălescu.

» **Ultima seară propune o dezbateri, „Istorie – Imaginație”,** alături de Dieter Schlesak (Germania, lectură din *Capesius, farmacistul de la Auschwitz*, traducere de Cosmin Dragoste, Polirom, 2008), Ardian-Christiian Kuciuk (Albania, lectură din *Empatycon*, LibrariumHaemus, 2009), Gabriela Adameșteanu (lectură în premieră din romanul *Provizorat*, în curs de apariție la Editura Polirom), Filip Florian (lectură din romanul *Zilele Regelui*, Polirom, 2009) și Cecilia Ștefănescu (lectură din romanul *Intrarea Soarelui*, Polirom, 2009). Festivalul se va încheia cu un concert al trupei The Amsterdams. Referindu-se la invitații străini, Bogdan-Alexandru Stănescu notează că „unul dintre invitați sondează memoria și istoria obiectivă, celălalt trăiește și scrie în plină metaforă. Două căi total diferite” și lansează întrebările: „Mai este romanul oglinda purtată pe marginea drumului?

» **„Am vrut un eveniment unitar, dar se pare că ne reușește o schemă bazată pe opoziții. Am început să-l construim gîndindu-ne doar la scriitorii tineri și foarte tineri, însă maturii s-au dovedit de multe ori mai jucăuși și mai cooperanți.” – Bogdan-Alexandru Stănescu**

Vizitați site-ul festivalului, WWW.FILB.RO

Romanul secolului XXI, trecut prin oglinzile postmodernismului, se mai poate întoarce la formele pure de secol XIX? Rezistă romanul istoric, neperversit de ludicul postmodern?”.

FILB 2008

Prima ediție a Festivalului Internațional de Literatură București – „Re-Writing the Map of Europe. Our Private Wars” a avut loc între 29 și 31 octombrie 2008. Invitații speciali au fost Philip Ó Ceallaigh (Irlanda), Wojciech Kuczok (Polonia), Juli Zeh (Germania), Attila Bartis (Ungaria) și György Dragomán (Ungaria). În cele trei zile de festival au fost organizate dezbateri la care au participat T.O. Bobe, Filip Florian, Florin Lăzărescu, Dan Lungu, Mișos Miculeșan, Cezar Paul-Bădescu, Simona Popescu, Costi Rogozanu, Ana Maria Sandu, Lucian Dan Teodorovici și Elena Vlădăreanu.

Moderatorul celor trei seri va fi George Onofrei, redactor-șef al „Suplimentului de cultură”. PARTENERI: Ambasada Irlandei, Ambasada Portugaliei, Centrul de Carte Germană — biroul de la București al Tîrgului de Carte de la Frankfurt, Centrul Național al Cartii, Clubul Țăranului, Editura Cartea Românească, Editura Polirom, Institutul Cultural Român, Librăriile Humanitas, Ministerul Culturii și Cultelor, SIMONA KESSLER INTERNATIONAL COPYRIGHT AGENCY, Time Out București, Traduki, Uniunea Scriitorilor din România, Web PR, PARTENERI MEDIA: Europa FM, „Dilemateca”, „Observator cultural”, „Suplimentul de cultură”, „Orizont”, „Contrafort”, „Adevărul literar și artistic”, „LiterNet”, „HotNews”, „Time Out București”, „Metropotam”.

Îngheți și sari la „eXplore Dance Festival”

Performance-ul conceput de Ivana Müller, *While We Were Holding It Together*, prezentat în cadrul *eXplore Dance Festival* (8-18 octombrie), de departe cea mai omogenă ediție de până acum, este o instalație-insectar. O lume congelată care-și imaginează înainte și înapoi, care se proiectează în timp și rămîne, în același timp, imobilă își dezgheață, pe parcurs, mîinile și picioarele.

Mihaela Michailov

Îmi imaginez că sînt o vulpe. Îmi imaginez că sîntem Barbarella și iepurii. Îmi imaginez că mă aflu într-o cameră dintr-un hotel ieftin din Bangkok și-o thailandeză de 16 ani îmi face vînt. Îmi imaginez că nu-mi mai imaginez nimic.

Cînd nimic nu mișcă sau mișcă extrem de puțin, ce se mișcă în realitatea fiecăruia dintre noi, în imaginarul pe care doar două cuvinte îl activează? „Îmi imaginez” este sintagma-arc care naște scenariu ficțional.

Cinci corpuri stau în poză. Ca și cum ar fi fost așezate pentru o fotografie care, încet, încet, devine sumă de instantanee vii. Ca și cum ar fi manechine într-o vitrină performativă. Ivana Müller jonglează cu multiple tipuri de reprezentare: sociopolitică, discursivă, imaginară, într-un spectacol care

» **Din păcate, din cauza unor probleme tehnice, *In the Air* nu a putut fi reprezentat live. Am avut acces la un spectacol filmat care a confirmat cît este de relevantă în artele performative aura prezenței imediate.**

suprapune o postură-carcasă prelucrată și clipuri de invizibilitate în care auzi fără să vezi. Corpurile încep să se desprindă de convenționala lor stare-în-artificiu și se umanizează. Le tremură un braț, li se contorsionează mușchii stomacului, li se mișcă, aproape imperceptibil, o mînă. Corpurile devin corpuri. Părăsesc statutul de corporame și ajung corpotrame. Încep să se miște în timp ce vorbesc, să capete o vibrație fizic-umană, să fie prezențe palpabile, cu o vulnerabilitate inclusă în timpul lor de emisie. Nu sînt doar exponate într-un muzeu de ceară motrică, contururi politice pentru realități-cliseu, ci ating faza de spații în mișcare, de conținuturi verbale care actează, prin ceea ce te fac să-ți imaginezi, dramaturgii intersectate și interșanjabile. Cei cinci dansatori își împrumută imaginația. Textele și vocile sînt preluate ca într-un modul de permutări care păstrează inalterat scheletul de reprezentare.

While We Were Holding It Together este un studiu asupra limbajului care performează ficțio-politici corporale. Imaginează-ți că te uiți prin gaura cheii. Că mîinici un copac-seniș. Sau că ești un ministru care își manipulează subalternii. Pentru că poate... Să-și imagineze?

In the Air alternează timpuri ai mișcării

Ați sărit vreodată pe un pat cu arcuri? Mette Ingvarsen și Jefta van Dinther

While We Were Holding It Together, performance conceput de Ivana Müller

vă transpun în starea de copii-mingi, de corpuri care scurtcircuitază aerul. Cu o dramaturgie extrem de atent concepută, *In the Air* alternează timpuri ai mișcării care, de la un punct încolo, explodează. Între două orizontale – trambulinele și spațiul de deasupra lor, două corpuri sar. Axele lor verticale intră într-un ritm din ce în ce mai accelerat pînă cînd cad. Saltul are un potențial de tensiune și conflict. Eliberează corpul, îl transformă într-un mecanism care trăiește din propria lui alertă, luptă împotriva epuizării și transformă efortul în practică. Cele două corpuri creează prin absorbție și transfer de mișcări un sistem propriu de comunicare cu bază într-un resort concret și ascensiune în abstract. Trupurile se dematerializează, devin imponderabile, se iau în brațe, sar în mișcare peste limitele mișcării și readuc în discuție elementul esențial al artei performative: percepția senzorială.

STORYmania
luni-joi de la ora 16.00
cultural@sr.ro
storymania.radiocultural.ro

Radio România Cultural

Strîngerea de mînă și strîngerea în spate

Pun pariu că mulți dintre dumneavoastră au dat mîna cu un politician, măcar o dată în viață. Unii i-am cunoscut prin specificul profesiei, alții, din pură întâmplare. Unii le-am luat interviuri sau ne-am nimerit în preajma lor chiar și atunci cînd aveam lucruri mai importante de făcut, alții ne-am ciocnit de ei pe stradă, în primărie, la concerte, sărbători, mitinguri sau pentru că eram neamuri cu ei. Ceea ce-i unește pe absolut toți politicienii români, indiferent de notorietatea și de influența lor, este strîngerea de mînă. Și nu atît strîngerea de mînă, cît

graba cu care fac gestul ăsta. Graba și, în același timp, triumfalismul cu care își răsucesc cotul și palma înspre tine, muritorul lui pește. Iar cei care i-am cunoscut pe acești oameni în mai multe dintre circumstanțele de mai sus, am putea pune rîmășag pe faptul că politicienii au două feluri de „a da noroc”.

În prima categorie intră cei care practică strîngerea de mînă de tip meduză. Mîna aia moale, alunecoasă, care te înșfăcă ușor, ca și cum ar vrea să-ți stoarcă toate gîndurile din tine. Mîna aia moale, neterminată, care-ți dă senzația că te-a

apucat de degete un crab. Mîna aia moale, însoțită de un zîmbet greșos, care aproape că te face să înțelegi că omul din fața ta nu a depus nici măcar o osteneală ca să mimeze respectul. El nu are nevoie de chestia asta, e prea deștept și cunoaște toate misterele omenirii. Dacă ar avea tîrie pînă la capăt, ți-ar recunoaște, între patru ochi, că pînă și cu luda are o înregistrare compromițătoare, la Cina cea de Taină.

Din cea de-a doua specie de politicieni fac parte strîngătorii de mînă alfa. Alfa,

pentru că ei vor să le pari, de la prima întîlnire, că sînt cei mai cei din regnul lor și-așa pestrîț. Că, fără ei, lumea nu ar putea să meargă mai departe. Și, în consecință, te-apucă de dește atît de tare, de parcă ar fi bolnavi de hepatită care-au aflat brusc că au voie să mînce carne de porc.

Oamenii ăștia își însoțesc gestul hrăpăreț, ce te lasă fără irigație în capilare, de-o șmecherească bătaie pe umăr. Sau de-o strîngere ușoară a antebrațului. Ei vor să-ți spună că au mai văzut dintr-ăștia ca tine: le-au pus degetele pe

LA LOC teleCOMANDA

Alex SAVITESCU

jugulară și după aia, într-un nobil gest, le-au zis, ‘ai, băi, tai-o de-aici, nu vreau să te curăț, am vrut doar să știi cine-i șeful.

Nu-ți vine toată ziua să faci tipologia „norocului”. Și asta, cu atît mai mult la politicieni. Dar cîteodată e necesar să sistematizezi un milion de gesturi banale, mai ales atunci cînd campania electorală se propagă pe media românești ca epidemia de „porcină”. Nu știi dacă ați văzut clipul

electoral al lui Mircea Geoană. Circulă liber, de-o vreme, pe Internet. Aveți acolo toată anatomia și toată antropologia strînsului de mîini. Și-aveți acolo un cadru absolut genial, de-un genial involuntar soră cu tîmpenia: pe ecran curg cuvinte-cheie, în stilul clipurilor lui Barack Obama, care, vezi Doamne, l-ar defini pe candidat; al doilea cuvînt din clip e „inteligent”. Ne putem „simtem” bine și noi, prostănacii strînși de mînă, nu?

FESTIVALUL JAZZ AND MORE

Jazz-ul vostru a murit. Dar s-a născut altul

Jazz and More, Festivalul Internațional de Muzică Contemporană, ajuns la ediția a cincea, s-a desfășurat la Sibiu între 16 și 18 octombrie. Lubitorii jazz-ului și ai muzicii contemporane au fost serviți la Teatrul Gong cu un cocktail de muzică improvizată, de avangardă. Cu o excepțională varietate de stiluri, festivalul neconvențional a însemnat douăsprezece concerte, public rafinat și organizare impecabilă.

Veronica D. Niculescu

„Acțiunile organizației noastre, prin concerte, festivaluri, workshop-uri sau masterclass, au scopul de a trezi din nou interesul publicului pentru muzica creativă, muzica contemporană cu toate formele sale, de la muzica cultă compusă la muzica improvizată, de la free-jazz la avantjazz, de la noise music, la muzica electro-acustică, de la art rock la post rock“, spune Mircea Streit, președintele Asociației Culturale Interzone, organizator Jazz and More.

Concertele festivalului cu greu pot fi descrise în cuvinte. Muzica, și mai ales o astfel de muzică, puțin cunoscută și promovată la noi, trebuie pur și simplu ascultată. „Muzica clasică a devenit în ultimii ani muzică populară. Nu e nimic rău în asta, atâta timp cât ai deschidere și pentru muzica contemporană. Aceasta oferă într-adevăr o paletă foarte vastă de genuri și stiluri muzicale. Din păcate, multă lume este oarecum reticentă

la sonoritățile muzicii noi, aceasta fiind total diferită de muzica făcută acum două, trei sute de ani. I-aș invita pe aceștia, care au deja o cultură clasică, să vină și să asculte fără prejudecăți, să lase la intrare tot ce știu despre muzică, să asculte ca un copil (care nu are încă «formatarea» clasică)“, spunea Mircea Streit.

Și, poate pentru prima dată, în acest an

îngenunchează la marginea scenei, a realizat, împreună cu Sorin Romanescu, o reprezentație în care ferestrele muzicii s-au deschis către meditație, teatru și filosofie. Cei doi au cântat o parte a poveștii legați la ochi, cu toate simțurile ascuțite, invitând spectatorul să fie martor la o emoționantă călătorie interioară.

Au urmat Szilard Mezei Trio, din Serbia, cu un jazz improvizat îmbogățit cu accente folclorice, cei trei fiind membri ai minorității ungare, și The Fonda/Stevens Group, cu jazz marca New York.

Trio-ul cu patru membri

Cea de-a doua seară a fost deschisă spumos de polonezii de la Soundcheck, continuând cu Magda Mayas și Tony Buck, la pian preparat și percuție. Sala a fost neîncăpătoare la concertul susținut de Mircea Tiberian, Maria Răducanu și americanul Lisle Ellis, un proiect născut la ediția precedentă a festivalului, într-un jam session. Și, pentru prima oară, publicul a cerut bis. A urmat un alt moment de top: Johnny La Marama, un „trio cu patru membri“. Fiindcă Johnny La Marama este un spirit care îi însoțește în toate concertele pe muzicienii din Finlanda, SUA și Germania. Explozivi, deschizând cu *Bicycle Revolution*, cei trei au cucerit publicul cu un show extraordinar, în care muzica improvizată și jazz-ul fac loc influențelor rock și hip-hop. *Your Jazz is Dead* a fost un deliciu și ar putea fi un motto pentru Jazz and More, care înseamnă în fiecare an consemnarea decesului unui anumit tip de jazz și, mai ales, nașterea noilor tipuri de sonorități.

» „Festivalul Jazz and More este un festival de muzică contemporană, unde pe lângă jazz cu toate stilurile sale contemporane se pot asculta și alte genuri muzicale, de la muzica compusă contemporană, la muzica improvizată. De fapt, muzica improvizată este liantul care unește toate aceste genuri muzicale, fie că vin din sfera muzicii culte, jazz sau rock. Granițele dintre aceste genuri contemporane se topesc, muzicienii trecând cu ușurință dintr-un sistem în altul.“

– Mircea Streit.

Irinel Anghel și Sorin Romanescu au susținut în prima seară a Jazz and More un spectacol nonconformist

FOTO: VERONICA D. NICULESCU

festivalul s-a bucurat de un public numeros și foarte deschis la nou.

Legăți la ochi

Cei care au îndrăznit să vină la „degustări“ s-au putut delecta în prima seară cu un spectacol nonconformist susținut de Irinel Anghel, care a cântat la pian, și de Sorin Romanescu la chitară. La întâlnirea dintre muzica clasică contemporană și jazz s-a născut o poveste spusă în șoaptă de o fetiță care merge pe vîrfuri, atentă să nu trezească bestia. Irinel Anghel, cu orhidee în păr, culcată în interiorul pianului sau

Johnny La Marama a deschis concertul cu *Bicycle Revolution*

Matei Florian Și Hams Și Regretel

Dacă v-a fost dor de Știm și Ștam, omuleții fără chip din *Băiuțeii*, născuți dintr-un borcan de muștar, Matei Florian a croit în *Și Hams Și Regretel* un întreg univers fantast, populat cu o legiune de pitici din ceață colorată. În fruntea acestei legiuni, un nou cuplu se pregătește să intre în galeria îndrăgostiților legendari: *Și Hams și Regretel* (atenție, e vorba de un singur nume și un singur personaj!) și minunata sa Tristina. Aventurile lor în lumea „picioarelor pare”, oameni-adulți-în-toată-firea, nu curg

însă așa cum te-ai aștepta de la asemenea figuri de basm, vesel și clinchetitor. Făpturile de văzduh, chiar peltice sau corcite cu spiriduși, trec și ele prin suferințe adevărate și tragedii. Ca și oamenii pe lângă care plutesc.

„Suplimentul de cultură” publică în avanpremieră un fragment din *Și Hams Și Regretel*, volum care va apărea în curînd în colecția „Ego. Proză” a Editurii Polirom.

II

Bună dimineața. Vrei să afli cum arată cel mai frumos vis din lume? E al meu, doar al meu, nu îl împrumut, nu îl dau de pomană, nu îl scot la licitație, nu am de gînd să-l povestesc altcuiva decît ție. Și, la urma urmei, cine ar vrea să cumpere așa ceva de la mine? Cine ar putea să înțeleagă ce înseamnă să te pitești sub plapumă, să se facă întuneric beznă și să aștepti acolo, ciucit, să apară o siluetă înaltă și unduitoare, care să se furișeze în ascunzișul tău, să se lipească de tine încet, fără grabă, să te adulmece și să te descopere, să-ți alunge spaimile și frigul cu răsufllarea ei caldă și ademinitoare, cine, spune-mi, și-ar dori să rămână acolo o viață întreagă, să nu se mai trezească niciodată, să doarmă de-a pururi, ciucit, sub plapumă, înveșmîntat în cea mai desăvîrșită piele cu puțință, pielea ta, cine și-ar dori să se descotoarsească de el pînă cînd nimic, nimic, nu ar mai însemna ceva, pînă cînd lucrurile se vor preface, toate, în tihnă și răsufllare fierbinte? Iartă-mă că sînt așa plin de mine, iartă-mă că doar eu am răspunsul: nimeni. Nimeni, îți spun, nimeni.

Îmi pare rău, e jalnic să îți înghețe picioarele, să vezi lumina chinându-se să răzbească pînă la tine, să îți dea de știre că visele nu fac nici cît o ceapă degerată, că vrei pipi, vrei caca, vrei cafea, vrei pîine, că ți-e frig și trebuie să faci focul, urîsc lumina, lumina e cea mai idioată invenție a omenirii, ar fi trebuit ca parascovenia aia de Dumnezeu să ne facă pe toți noaptea și să ne lase acolo, eventual să potrivească și El căldura, să lase caloriferul ceresc fixat pe luna mai, ziua 16, n-ar fi fost rău, dacă era băiat bun și se

îngrijea de toți ăștia cu chipul și asemănarea Lui, să ne fi inventat și o plapumă, eu, unul, pe cuvînt de onoare, m-aș fi trezit din cînd în cînd și I-aș fi închinat un psalm, însă așa, totul e de prisos, ne-am inventat singuri plapuma, ne-a trimis la Ikea să ne luăm paturi, ne-a băgat lumina-n ochi ca la interogatoriu și ne-a lăsat de proști să-I tăiem copacii și să-i perpelim în sobă cînd ne e prea frig. Nu zici și tu că totul ar fi fost mult mai simplu? Fiul Său nu mai trebuia să moară pe cruce, noi n-am mai fi mers la serviciu, gîndește-te, după toate chestiile astea pe care le-a îngăduit, mai are pretenția să ne închinăm viețile Lui, să fonfăim rugăciuni și să ne petrecem viața cu gîndul la o alta?! Să fim serioși: ar fi fost nevoie să nu ne fie foame, sete, cald, frig, poftă, urît, și atunci, abia atunci, cînd am fi avut vreme să ne tragem sufletul, I-am fi făcut pe plac, I-am fi cîntat osanale sau ce I-ar mai fi trecut prin cap să facem. Nu, nu e drept. După cum spun popii, El n-ar avea nici o treabă: nu se bagă peste noi, în cel mai bun caz ne trimite niște îngeri ca să ne aibă în pază. Și de asta nu mai pot eu, eu am nevoie de un nene care să mă tragă de mîneacă, „alo, băiatu’, ai luat-o razna, vorbești în dodi, ia trage tu niște aer în piept, hai, curaj, inspiiiri, expiri, inspiiiri, expiri, ne calmăm frumos, spunem rugăciunea înger îngerășul meu și o iei mătăluță la dreapta, că p-acolo e poteca”. Nu? Abia atunci avem ce discuta, abia atunci poți să mă învinovățești că n-ascult cuvîntul Tău, cînd îmi spui clar, omenește, despre ce e vorba și nu mă iei cu pilde pe după cires, că hîr, că mir, că pescar, că Tabor, că Luca nu știu cît și Matei rîndul

trei, aiureli pentru babe, sclifosiți și băieți cuminți. Și după toate astea, aud că îmi pare rău și că suferă pentru noi. Sufără o laie, ascultă-mă pe mine. Îl doare-n cot și-și vede de cerul Lui acolo, dirijează universul și planete de care n-a auzit nimeni și nici nu va auzi vreodată, se face că plouă și ne lasă aici să murim unul de dorul altuia. Nu e drept, dar, în definitiv, e treaba Lui. Singura mea pretenție e să mă lase naibii în pace și să nu-mi mai ceară nimic, că eu, cînd am cel mai mărunț tupeu să-L rog ceva, să-mi dea voie să rămîn sub plapumă, ciucit, îmbrățișat cu cine vreau eu, îmi trimite lumina aia coclită și mă pune să sparg lemne. Uite, de-al dracu și n-o să sparg nici un lemn! O să rămîn aici, să crăp de frig, să mor în chinuri c-așa vreau eu. O să-mi pun și niște plasturi pe ochi să nu mai văd, o să fac pe mine pînă n-o să mai am ce și o să mor ca martirii Lui care se jertfeau în numele crucii. Și eu tot în numele crucii o să mă sacrific, poate pricepe pînă la urmă ceva. Cel mai nasol, crede-mă, e că simt nevoia să-I bat obrazul, că știu că e pe undeva pe aici și-mi dă țircoale gata să mă înhațe. Huo! Știi ce?, mai bine să-l las în ale Lui și să-ți scriu ție ce voiam să-ți scriu, poate așa o să moară de ciudă că țin la alții mai mult decît la El. Poate, în sfîrșit, se simte și-și dă seama că a dat chix cu chipul și asemănarea Sa.

Nu. Au mai spus unii că nu cred într-o chestie care nu dansează, să fie ei sănătoși și să creadă ce au chef, că și eu am dreptul să cred că habar n-are să danseze. De dansat, știi să dansezi doar tu, ești singura dansatoare care plutește deasupra lucrurilor cînd pășește, ar

muri de invidie toți balerini pămîntului dacă te-ar putea privi, dar asta e imposibil: sînt lucruri pe care le știu doar eu și nimeni altcineva. Chiar: tu știi ce se întîmplă cu tine cînd dansezi? Știi că pașii pe care îi faci ating din ce în ce mai rar podeaua, că te înalți ușor, zîmbind, că, dacă ți-ai dori, ai îmbrățișa fără efort tavanul, că ai putea să ieși pe fereastră și să plutești deasupra orașului ațîta vreme cît ar mai răsuna muzica? Mă tem pentru mine, asta e sigur, mă tem că într-o zi îți vei da seama de harul tău și atunci vei dispărea, vei găsi fereastra deschisă, vei flutura din mînă și te vei duce să îngrijești cuiburile de ciori, vei dirija avioanele și te vei rătăci prin spațiu, prin galaxii, prin locuri unde nu există nici durere, nici tramvaie, nici întristare, nici mașini și, mai ales, nici un apartament de bloc în care să locuiesc și eu. Mă vei părăsi, știu, dar asta nu are nici o importanță. Îți mai amintești?, dar mai bine nu îți mai aminti nimic acum, tocmai a apărut familia Nache, doamna Ana și domnul Bumbo, se uită la mine cu jînd și încredere, se ling pe bot, zi și tu: ce altceva să însemne asta decît că îmi cer de mîncare? O clipă, te rog, mă întorc imediat.

Să nu îți treacă prin minte că javrele astea ar fi mai importante decît tine. Hai, nu mă pune să mă milogesc și să aștept parizer, nu-ți cer altceva decît să mă crezi pe cuvînt, nu te bosumfla degeaba. Știu că-ți scriam ție, știu că m-am întrerupt, dar de ce nu vrei să vezi că ei sînt aici și tu la mama dracului? Ei mă privesc în ochi, ei dau din coadă, ei latră, nu tu. Crezi că dacă

te-ai afla aici, m-ai privi în ochi, ai da din coadă și ai latra nu m-aș lepăda de ei? Oho, și încă cum! Dar tu nu latră, n-ai lătrat niciodată, nici măcar ca un pechinez, de dat din coadă, iarăși, te-ai rușinat din cîte știu, iar de privit în ochi m-ai privit doar cînd ți-ai dorit parizer. Sînt rău? Dar tu cum ești, vreau să aud? Tu cum poți să-mi întorci spatele cînd ai chef și să dispări la primul meu gest prostesc? Hm? Ha? Văd că taci, foarte bine, taci. Nu am să-ți spun nimic, îți scriu ca să mă aflu în treabă și ca să îmi imaginez cum te scobești între dinți în timp ce îmi citești scrisoarea. Și mai treci pe la dentist că ai carii. Gata, bine, m-am calmat, îmi aprind o țigară și promit să mă liniștesc.

Ai vrea tu! Și ce dacă am dansat o noapte întreagă în garsoniera noastră de la etajul 10, ce dacă în oraș cădea guvernul și se aprindeau felinare, ce dacă antilopele Gnu erau căsăpitate de lei, iar vecinii ne băteau în țevi să dăm muzica mai încet, ce dacă tu miroseai a scortişoară și vanilie, iar unele avioane nime-reau în clădiri înalte și apoi plecau să arunce bombe, ce dacă existau Binefăcători pe care-i durea în cot de toate astea, iar noi, după chipul și asemănarea Lor, aveam coatele noastre dureroase, ce dacă tu începuseși, ca de obicei, să plutești, iar eu te trăgeam înapoi, de teamă să nu zbori pe fereastră, ce dacă afară țiuia sirena pompierilor, iar răcoarea serii îți învobura părul, ce dacă eu nu mai puteam ține pasul cu tine, iar în jurul nostru se prăbușeau veioza, lustra, televizorul, biblioteca, ce dacă toate acele cărți cu coperti groase spuneau că asta nu trebuie să

se întâmplă, ce dacă eu te mai ținam doar de glezne, iar tu dansai în continuare, ca vrăjită, ce dacă a doua zi ne-am dus la piață ca să cumpărăm gogonele și cartofi, ce dacă te-am mușcat și tu m-ai mușcat la rândul tău? Ce dacă? Ține minte ce îți spun: te de-test, lasă-mă-n pace.

Cred că am puțină febră.. Mă duc să întind pătura la soare, poate adorm, poate mă bronzez, îți scriu mai târziu, te las.

Parcă am putut să dorm?! Taman când mă năpădea soarele pe pleoape, am auzit un foșnet mic prin frunze. Păi, zi și tu, dacă îți mai arde de picot în condițiile astea... Tot e bine că atunci când mi-au mijit ochii, convins că o să dau de vreo găită sau de un pițigo, mi s-a părut că-l văd pe Altfred. De fapt, de ce zic că mi s-a părut?, l-am văzut sigur, galben și pufos, cercefindu-mă atent, de pe un mușuroi de cârțițe. Și acum e tot cu mine, l-am invitat să mi se urce pe umăr, pentru că, după cum spune el, „a luat act de îndeletnicirea mea predilectă” și ține musai să-mi dicteze ceva foarte important. Așa, cică „să se consemneze pentru posteritate”:

Scurtă clasificare a piticilor întocmită pe cale orală de Altfred Întiul, Ambasador al Ordinului Stîncos sub înalta oblăduire și acceptul maiestuos al distinsului și atotcuprinzătorului Mus cel Mov Întemeietorului

Întiul ordin: Piticii Răzvrățiți din Apartamentele cu Ferestre (prescurtat PRAF); Cunoscute îndeobște și sub titlatura de Piticii Pitiți Urbani, această categorie aparte prezintă multiple fațete, din care doar una este concludentă: amărăciunea. Predispuși unui trai singuros, aceste specimene cu tentă gri sălășluiesc în colțurile greu accesibile ale confecțiilor dumneavoastră de beton, precum țevile ruginite, caloriferele de fontă sau grupurile sanitare dezafectate. Dependenți odinioară de marginile văluite ale paștilor cu linoleum, Piticii Răzvrățiți din Apartamentele cu Ferestre (prescurtat PRAF) au fost conjurați de împrejurări nefaste – conforme cu primul paragraf din legea exodului – să se adapteze treptat unor regiuni mai puțin prietenoase; pomenesc aici, în primul rând, de întinderile cu mochetă, de câmpurile cu parchet laminat și, în special, de pustiurile cu gresie. Această veșnică prigoană la care au fost supuși de-a lungul vremurilor a definitivat într-o bună măsură o anumită intoleranță totală la adresa picioarelor pare. Coroborat cu disponibilitatea lor retractilă, această expectativă refractară le-a imprimat un grad de uzură, sesizabil unui ochi atent. Astfel, tenta țepoasă și sură, gravitația volatilă sau mușonia autoindusă sînt capricii comportamentale care fac o notă discordantă în societatea noastră. Nu trebuie omis însă că o conviețuire de lungă durată cu picioarele pare, radiațiile constante de pixeli și fotoni pe care le au de îndurat sau lipsa contactului cu un areal exterior întrunesc suficienți factori pentru a formula

o explicație plauzibilă în ceea ce-i privește. Ca un amendament personal, mărturisesc însă că nu ader și nu încurajez de nici o culoare (fie ea chiar roșie, atotputernice, iartă-mă!) predispoziția lor combativă concretizată prin acele ample mișcări de gherilă cu care, îmi permit să cred, picioarele pare deja s-au obișnuit. Defavorizați evident de aspectul lor redus (o trăsătură, de altfel, comună regnului nostru), acțiunile PRAF cunosc o răspîndire deosebită. Este de ajuns, cred, pentru a explicita, să enumer doar câteva stratageme pe care picioarele pare, în nețărmita lor naivitate, le pun pe seama unor „fenomene ciudate”. De exemplu, iată: orice obiect de tipul monedă, pix, radieră, ac de siguranță ș.a.m.d care va ajunge în preajma unui membru PRAF va fi transportat la o distanță apreciabilă de locul în care e de presupus că s-ar fi oprit. În felul acesta, picioarele pare vor avea o durată infinit mai lungă de căutare, soldată de obicei cu nedumeriri consistente și invective, ce fac deliciul amar al acestor semeni gri. Istoria consemnează procentajul de reușită totală a celui numit Kruud Van Daal Întiul care, din nenumărate astfel de acțiuni, a reușit la fel de nenumărate camuflări perfecte ale obiectului în speță. În palmaresul lui figurează o greutate colosală de trofee adjudecate de la picioarele pare, un record de neegalat până astăzi.

Operațiunea ciorapii: cu grad sporit de risc și, în consecință, una dintre cele mai nobile arte belicoase, presupune descinderi de anvergură pe teritoriile coșurilor de rufe sau ale mașinilor de spălat, cu scopul luării de ostateci din rîndul adînc disprețuiților ciorapi. Ciorapii astfel capturați se lasă o vreme la cheremul particulelor de praf, pentru a fi înmînați mai apoi, într-o ceremonie fastuoasă și solemnă, progeniturilor plăpînde de molii. Denumită și Noaptea Ciorapilor Împari, această desfășurare de forțe tip ambuscadă necesită o pregătire prealabilă în forțele de elită PRAF. Nu

de puține ori, temerari neinstruiți precum Klaus-Tratus au sfîrșit în ghearele de fier ale mașinilor de spălat, zdrobiți de rufe, răsuciți cu brutalitate și storși de culoare pînă la extincția de apoi. Klaus-Tratus este de altfel un erou, iar numele său figurează în panoplia de onoare a piticilor răzvrățiți. Legenda mai spune că odată ce un picior pare va deține doar ciorapi împari, furia sa îl va colora în roșu, iar această culoare îi va atrage, după cum este și firesc, sucombarea. Ori pentru că nimeni nu a fost în stare pînă acum să înfrîngă toți ciorapii dintr-un apartament cu ferestre, ori pentru că legenda ascunde un neadevăr, statistica nu a constatat pînă în prezent nici un deces al vreunui specimen de picior pare ca urmare a acestei operațiuni. Menționez în trecut și patentul de inventator conferit lui Phil-Lamenta-Bill Întiul pentru meritele sale deosebite în despovărea de lumină a unor becuri accesate prin deget. Ar mai fi, desigur, și Cazul Bricheta, Apariția și Dispariția, caz datorat, de bună seamă, destoiniciei PRAF de a înmulți sau, dimpotrivă, a împărți peste noapte numărul brichetelor aflate într-un apartament cu ferestre, dar, mă opresc aici, nu de alta, dar întrevăd o iritare crescîndă pe chipul dumneavoastră. Nu-i blamați vă rog, pe acești pitici. Sînt destinați unui trai auster, în care doar pînzele de păianjen pot reprezenta o delicatose. În plus, pericolul curățeniei și al asperietorului le plutește ca Scabia lui Damocles deasupra capului. Tocmai de aceea, durata vieții lor se întinde de la cîțiva ani pînă la foarte mulți ani. Trist, într-adevăr. Dar nu îndeajuns de trist încît să nu existe și o rază de speranță, iar această rază de speranță să se numească Siramona. Înghățată de tulumba sordidă a unui asperietor, Siramona a fost expulzată din apartamentul ei cu ferestre, a fost azvîrlită fără milă pe toboganul Gheenei pentru ca din acel loc al pierzaniei, din maldărul compușilor dezagregați olfactiv al reziduurilor picioarelor pare, să fie întemnițată din nou într-un malaxor motorizat, ținută sub amenințarea unor vopsele roșii, îmbălsămată în sudoare de pepene galben (precizez: galben, nu roșu) și pîngărită cu maioneză de o shorma în rut, pentru ca apoi să fie lepădată într-o groapă întocmită eminalemente din plastic și pucioasă. O mores, o tempera! Leuro-Esteban, alungat din plopul său de o dezinfecție, a sosit exact la timp ca să o salveze. După un timp, culorile lor s-au amestecat fructuos (să nu le spuneți asta prichindeilor), griul Siramonei contopindu-se în acajuul intens al lui Leuro-Esteban. De atunci, cei doi au rămas tributari dictonului „ala bala alandala, adevărul e ca bala”. Ce frumos! Ce frumoase sînt istorisirile cu Piticii Răzvrățiți din Apartamentele cu Ferestre!

www.fnt.ro

Mărele eveniment la curtea de la...

FESTIVALUL NATIONAL DE TEATRU

31 octombrie - 8 noiembrie 2009

PRODUCĂTOR: UNITER

PRODUCĂTORI: TVR, RADIUL 100.0, RADIUL 100.5, RADIUL 100.7, RADIUL 100.9, RADIUL 101.1, RADIUL 101.3, RADIUL 101.5, RADIUL 101.7, RADIUL 101.9, RADIUL 102.1, RADIUL 102.3, RADIUL 102.5, RADIUL 102.7, RADIUL 102.9, RADIUL 103.1, RADIUL 103.3, RADIUL 103.5, RADIUL 103.7, RADIUL 103.9, RADIUL 104.1, RADIUL 104.3, RADIUL 104.5, RADIUL 104.7, RADIUL 104.9, RADIUL 105.1, RADIUL 105.3, RADIUL 105.5, RADIUL 105.7, RADIUL 105.9, RADIUL 106.1, RADIUL 106.3, RADIUL 106.5, RADIUL 106.7, RADIUL 106.9, RADIUL 107.1, RADIUL 107.3, RADIUL 107.5, RADIUL 107.7, RADIUL 107.9, RADIUL 108.1, RADIUL 108.3, RADIUL 108.5, RADIUL 108.7, RADIUL 108.9, RADIUL 109.1, RADIUL 109.3, RADIUL 109.5, RADIUL 109.7, RADIUL 109.9, RADIUL 110.1, RADIUL 110.3, RADIUL 110.5, RADIUL 110.7, RADIUL 110.9, RADIUL 111.1, RADIUL 111.3, RADIUL 111.5, RADIUL 111.7, RADIUL 111.9, RADIUL 112.1, RADIUL 112.3, RADIUL 112.5, RADIUL 112.7, RADIUL 112.9, RADIUL 113.1, RADIUL 113.3, RADIUL 113.5, RADIUL 113.7, RADIUL 113.9, RADIUL 114.1, RADIUL 114.3, RADIUL 114.5, RADIUL 114.7, RADIUL 114.9, RADIUL 115.1, RADIUL 115.3, RADIUL 115.5, RADIUL 115.7, RADIUL 115.9, RADIUL 116.1, RADIUL 116.3, RADIUL 116.5, RADIUL 116.7, RADIUL 116.9, RADIUL 117.1, RADIUL 117.3, RADIUL 117.5, RADIUL 117.7, RADIUL 117.9, RADIUL 118.1, RADIUL 118.3, RADIUL 118.5, RADIUL 118.7, RADIUL 118.9, RADIUL 119.1, RADIUL 119.3, RADIUL 119.5, RADIUL 119.7, RADIUL 119.9, RADIUL 120.1, RADIUL 120.3, RADIUL 120.5, RADIUL 120.7, RADIUL 120.9, RADIUL 121.1, RADIUL 121.3, RADIUL 121.5, RADIUL 121.7, RADIUL 121.9, RADIUL 122.1, RADIUL 122.3, RADIUL 122.5, RADIUL 122.7, RADIUL 122.9, RADIUL 123.1, RADIUL 123.3, RADIUL 123.5, RADIUL 123.7, RADIUL 123.9, RADIUL 124.1, RADIUL 124.3, RADIUL 124.5, RADIUL 124.7, RADIUL 124.9, RADIUL 125.1, RADIUL 125.3, RADIUL 125.5, RADIUL 125.7, RADIUL 125.9, RADIUL 126.1, RADIUL 126.3, RADIUL 126.5, RADIUL 126.7, RADIUL 126.9, RADIUL 127.1, RADIUL 127.3, RADIUL 127.5, RADIUL 127.7, RADIUL 127.9, RADIUL 128.1, RADIUL 128.3, RADIUL 128.5, RADIUL 128.7, RADIUL 128.9, RADIUL 129.1, RADIUL 129.3, RADIUL 129.5, RADIUL 129.7, RADIUL 129.9, RADIUL 130.1, RADIUL 130.3, RADIUL 130.5, RADIUL 130.7, RADIUL 130.9, RADIUL 131.1, RADIUL 131.3, RADIUL 131.5, RADIUL 131.7, RADIUL 131.9, RADIUL 132.1, RADIUL 132.3, RADIUL 132.5, RADIUL 132.7, RADIUL 132.9, RADIUL 133.1, RADIUL 133.3, RADIUL 133.5, RADIUL 133.7, RADIUL 133.9, RADIUL 134.1, RADIUL 134.3, RADIUL 134.5, RADIUL 134.7, RADIUL 134.9, RADIUL 135.1, RADIUL 135.3, RADIUL 135.5, RADIUL 135.7, RADIUL 135.9, RADIUL 136.1, RADIUL 136.3, RADIUL 136.5, RADIUL 136.7, RADIUL 136.9, RADIUL 137.1, RADIUL 137.3, RADIUL 137.5, RADIUL 137.7, RADIUL 137.9, RADIUL 138.1, RADIUL 138.3, RADIUL 138.5, RADIUL 138.7, RADIUL 138.9, RADIUL 139.1, RADIUL 139.3, RADIUL 139.5, RADIUL 139.7, RADIUL 139.9, RADIUL 140.1, RADIUL 140.3, RADIUL 140.5, RADIUL 140.7, RADIUL 140.9, RADIUL 141.1, RADIUL 141.3, RADIUL 141.5, RADIUL 141.7, RADIUL 141.9, RADIUL 142.1, RADIUL 142.3, RADIUL 142.5, RADIUL 142.7, RADIUL 142.9, RADIUL 143.1, RADIUL 143.3, RADIUL 143.5, RADIUL 143.7, RADIUL 143.9, RADIUL 144.1, RADIUL 144.3, RADIUL 144.5, RADIUL 144.7, RADIUL 144.9, RADIUL 145.1, RADIUL 145.3, RADIUL 145.5, RADIUL 145.7, RADIUL 145.9, RADIUL 146.1, RADIUL 146.3, RADIUL 146.5, RADIUL 146.7, RADIUL 146.9, RADIUL 147.1, RADIUL 147.3, RADIUL 147.5, RADIUL 147.7, RADIUL 147.9, RADIUL 148.1, RADIUL 148.3, RADIUL 148.5, RADIUL 148.7, RADIUL 148.9, RADIUL 149.1, RADIUL 149.3, RADIUL 149.5, RADIUL 149.7, RADIUL 149.9, RADIUL 150.1, RADIUL 150.3, RADIUL 150.5, RADIUL 150.7, RADIUL 150.9, RADIUL 151.1, RADIUL 151.3, RADIUL 151.5, RADIUL 151.7, RADIUL 151.9, RADIUL 152.1, RADIUL 152.3, RADIUL 152.5, RADIUL 152.7, RADIUL 152.9, RADIUL 153.1, RADIUL 153.3, RADIUL 153.5, RADIUL 153.7, RADIUL 153.9, RADIUL 154.1, RADIUL 154.3, RADIUL 154.5, RADIUL 154.7, RADIUL 154.9, RADIUL 155.1, RADIUL 155.3, RADIUL 155.5, RADIUL 155.7, RADIUL 155.9, RADIUL 156.1, RADIUL 156.3, RADIUL 156.5, RADIUL 156.7, RADIUL 156.9, RADIUL 157.1, RADIUL 157.3, RADIUL 157.5, RADIUL 157.7, RADIUL 157.9, RADIUL 158.1, RADIUL 158.3, RADIUL 158.5, RADIUL 158.7, RADIUL 158.9, RADIUL 159.1, RADIUL 159.3, RADIUL 159.5, RADIUL 159.7, RADIUL 159.9, RADIUL 160.1, RADIUL 160.3, RADIUL 160.5, RADIUL 160.7, RADIUL 160.9, RADIUL 161.1, RADIUL 161.3, RADIUL 161.5, RADIUL 161.7, RADIUL 161.9, RADIUL 162.1, RADIUL 162.3, RADIUL 162.5, RADIUL 162.7, RADIUL 162.9, RADIUL 163.1, RADIUL 163.3, RADIUL 163.5, RADIUL 163.7, RADIUL 163.9, RADIUL 164.1, RADIUL 164.3, RADIUL 164.5, RADIUL 164.7, RADIUL 164.9, RADIUL 165.1, RADIUL 165.3, RADIUL 165.5, RADIUL 165.7, RADIUL 165.9, RADIUL 166.1, RADIUL 166.3, RADIUL 166.5, RADIUL 166.7, RADIUL 166.9, RADIUL 167.1, RADIUL 167.3, RADIUL 167.5, RADIUL 167.7, RADIUL 167.9, RADIUL 168.1, RADIUL 168.3, RADIUL 168.5, RADIUL 168.7, RADIUL 168.9, RADIUL 169.1, RADIUL 169.3, RADIUL 169.5, RADIUL 169.7, RADIUL 169.9, RADIUL 170.1, RADIUL 170.3, RADIUL 170.5, RADIUL 170.7, RADIUL 170.9, RADIUL 171.1, RADIUL 171.3, RADIUL 171.5, RADIUL 171.7, RADIUL 171.9, RADIUL 172.1, RADIUL 172.3, RADIUL 172.5, RADIUL 172.7, RADIUL 172.9, RADIUL 173.1, RADIUL 173.3, RADIUL 173.5, RADIUL 173.7, RADIUL 173.9, RADIUL 174.1, RADIUL 174.3, RADIUL 174.5, RADIUL 174.7, RADIUL 174.9, RADIUL 175.1, RADIUL 175.3, RADIUL 175.5, RADIUL 175.7, RADIUL 175.9, RADIUL 176.1, RADIUL 176.3, RADIUL 176.5, RADIUL 176.7, RADIUL 176.9, RADIUL 177.1, RADIUL 177.3, RADIUL 177.5, RADIUL 177.7, RADIUL 177.9, RADIUL 178.1, RADIUL 178.3, RADIUL 178.5, RADIUL 178.7, RADIUL 178.9, RADIUL 179.1, RADIUL 179.3, RADIUL 179.5, RADIUL 179.7, RADIUL 179.9, RADIUL 180.1, RADIUL 180.3, RADIUL 180.5, RADIUL 180.7, RADIUL 180.9, RADIUL 181.1, RADIUL 181.3, RADIUL 181.5, RADIUL 181.7, RADIUL 181.9, RADIUL 182.1, RADIUL 182.3, RADIUL 182.5, RADIUL 182.7, RADIUL 182.9, RADIUL 183.1, RADIUL 183.3, RADIUL 183.5, RADIUL 183.7, RADIUL 183.9, RADIUL 184.1, RADIUL 184.3, RADIUL 184.5, RADIUL 184.7, RADIUL 184.9, RADIUL 185.1, RADIUL 185.3, RADIUL 185.5, RADIUL 185.7, RADIUL 185.9, RADIUL 186.1, RADIUL 186.3, RADIUL 186.5, RADIUL 186.7, RADIUL 186.9, RADIUL 187.1, RADIUL 187.3, RADIUL 187.5, RADIUL 187.7, RADIUL 187.9, RADIUL 188.1, RADIUL 188.3, RADIUL 188.5, RADIUL 188.7, RADIUL 188.9, RADIUL 189.1, RADIUL 189.3, RADIUL 189.5, RADIUL 189.7, RADIUL 189.9, RADIUL 190.1, RADIUL 190.3, RADIUL 190.5, RADIUL 190.7, RADIUL 190.9, RADIUL 191.1, RADIUL 191.3, RADIUL 191.5, RADIUL 191.7, RADIUL 191.9, RADIUL 192.1, RADIUL 192.3, RADIUL 192.5, RADIUL 192.7, RADIUL 192.9, RADIUL 193.1, RADIUL 193.3, RADIUL 193.5, RADIUL 193.7, RADIUL 193.9, RADIUL 194.1, RADIUL 194.3, RADIUL 194.5, RADIUL 194.7, RADIUL 194.9, RADIUL 195.1, RADIUL 195.3, RADIUL 195.5, RADIUL 195.7, RADIUL 195.9, RADIUL 196.1, RADIUL 196.3, RADIUL 196.5, RADIUL 196.7, RADIUL 196.9, RADIUL 197.1, RADIUL 197.3, RADIUL 197.5, RADIUL 197.7, RADIUL 197.9, RADIUL 198.1, RADIUL 198.3, RADIUL 198.5, RADIUL 198.7, RADIUL 198.9, RADIUL 199.1, RADIUL 199.3, RADIUL 199.5, RADIUL 199.7, RADIUL 199.9, RADIUL 200.1, RADIUL 200.3, RADIUL 200.5, RADIUL 200.7, RADIUL 200.9, RADIUL 201.1, RADIUL 201.3, RADIUL 201.5, RADIUL 201.7, RADIUL 201.9, RADIUL 202.1, RADIUL 202.3, RADIUL 202.5, RADIUL 202.7, RADIUL 202.9, RADIUL 203.1, RADIUL 203.3, RADIUL 203.5, RADIUL 203.7, RADIUL 203.9, RADIUL 204.1, RADIUL 204.3, RADIUL 204.5, RADIUL 204.7, RADIUL 204.9, RADIUL 205.1, RADIUL 205.3, RADIUL 205.5, RADIUL 205.7, RADIUL 205.9, RADIUL 206.1, RADIUL 206.3, RADIUL 206.5, RADIUL 206.7, RADIUL 206.9, RADIUL 207.1, RADIUL 207.3, RADIUL 207.5, RADIUL 207.7, RADIUL 207.9, RADIUL 208.1, RADIUL 208.3, RADIUL 208.5, RADIUL 208.7, RADIUL 208.9, RADIUL 209.1, RADIUL 209.3, RADIUL 209.5, RADIUL 209.7, RADIUL 209.9, RADIUL 210.1, RADIUL 210.3, RADIUL 210.5, RADIUL 210.7, RADIUL 210.9, RADIUL 211.1, RADIUL 211.3, RADIUL 211.5, RADIUL 211.7, RADIUL 211.9, RADIUL 212.1, RADIUL 212.3, RADIUL 212.5, RADIUL 212.7, RADIUL 212.9, RADIUL 213.1, RADIUL 213.3, RADIUL 213.5, RADIUL 213.7, RADIUL 213.9, RADIUL 214.1, RADIUL 214.3, RADIUL 214.5, RADIUL 214.7, RADIUL 214.9, RADIUL 215.1, RADIUL 215.3, RADIUL 215.5, RADIUL 215.7, RADIUL 215.9, RADIUL 216.1, RADIUL 216.3, RADIUL 216.5, RADIUL 216.7, RADIUL 216.9, RADIUL 217.1, RADIUL 217.3, RADIUL 217.5, RADIUL 217.7, RADIUL 217.9, RADIUL 218.1, RADIUL 218.3, RADIUL 218.5, RADIUL 218.7, RADIUL 218.9, RADIUL 219.1, RADIUL 219.3, RADIUL 219.5, RADIUL 219.7, RADIUL 219.9, RADIUL 220.1, RADIUL 220.3, RADIUL 220.5, RADIUL 220.7, RADIUL 220.9, RADIUL 221.1, RADIUL 221.3, RADIUL 221.5, RADIUL 221.7, RADIUL 221.9, RADIUL 222.1, RADIUL 222.3, RADIUL 222.5, RADIUL 222.7, RADIUL 222.9, RADIUL 223.1, RADIUL 223.3, RADIUL 223.5, RADIUL 223.7, RADIUL 223.9, RADIUL 224.1, RADIUL 224.3, RADIUL 224.5, RADIUL 224.7, RADIUL 224.9, RADIUL 225.1, RADIUL 225.3, RADIUL 225.5, RADIUL 225.7, RADIUL 225.9, RADIUL 226.1, RADIUL 226.3, RADIUL 226.5, RADIUL 226.7, RADIUL 226.9, RADIUL 227.1, RADIUL 227.3, RADIUL 227.5, RADIUL 227.7, RADIUL 227.9, RADIUL 228.1, RADIUL 228.3, RADIUL 228.5, RADIUL 228.7, RADIUL 228.9, RADIUL 229.1, RADIUL 229.3, RADIUL 229.5, RADIUL 229.7, RADIUL 229.9, RADIUL 230.1, RADIUL 230.3, RADIUL 230.5, RADIUL 230.7, RADIUL 230.9, RADIUL 231.1, RADIUL 231.3, RADIUL 231.5, RADIUL 231.7, RADIUL 231.9, RADIUL 232.1, RADIUL 232.3, RADIUL 232.5, RADIUL 232.7, RADIUL 232.9, RADIUL 233.1, RADIUL 233.3, RADIUL 233.5, RADIUL 233.7, RADIUL 233.9, RADIUL 234.1, RADIUL 234.3, RADIUL 234.5, RADIUL 234.7, RADIUL 234.9, RADIUL 235.1, RADIUL 235.3, RADIUL 235.5, RADIUL 235.7, RADIUL 235.9, RADIUL 236.1, RADIUL 236.3, RADIUL 236.5, RADIUL 236.7, RADIUL 236.9, RADIUL 237.1, RADIUL 237.3, RADIUL 237.5, RADIUL 237.7, RADIUL 237.9, RADIUL 238.1, RADIUL 238.3, RADIUL 238.5, RADIUL 238.7, RADIUL 238.9, RADIUL 239.1, RADIUL 239.3, RADIUL 239.5, RADIUL 239.7, RADIUL 239.9, RADIUL 240.1, RADIUL 240.3, RADIUL 240.5, RADIUL 240.7, RADIUL 240.9, RADIUL 241.1, RADIUL 241.3, RADIUL 241.5, RADIUL 241.7, RADIUL 241.9, RADIUL 242.1, RADIUL 242.3, RADIUL 242.5, RADIUL 242.7, RADIUL 242.9, RADIUL 243.1, RADIUL 243.3, RADIUL 243.5, RADIUL 243.7, RADIUL 243.9, RADIUL 244.1, RADIUL 244.3, RADIUL 244.5, RADIUL 244.7, RADIUL 244.9, RADIUL 245.1, RADIUL 245.3, RADIUL 245.5, RADIUL 245.7, RADIUL 245.9, RADIUL 246.1, RADIUL 246.3, RADIUL 246.5, RADIUL 246.7, RADIUL 246.9, RADIUL 247.1, RADIUL 247.3, RADIUL 247.5, RADIUL 247.7, RADIUL 247.9, RADIUL 248.1, RADIUL 248.3, RADIUL 248.5, RADIUL 248.7, RADIUL 248.9, RADIUL 249.1, RADIUL 249.3, RADIUL 249.5, RADIUL 249.7, RADIUL 249.9, RADIUL 250.1, RADIUL 250.3, RADIUL 250.5, RADIUL 250.7, RADIUL 250.9, RADIUL 251.1, RADIUL 251.3, RADIUL 251.5, RADIUL 251.7, RADIUL 251.9, RADIUL 252.1, RADIUL 252.3, RADIUL 252.5, RADIUL 252.7, RADIUL 252.9, RADIUL 253.1, RADIUL 253.3, RADIUL 253.5, RADIUL 253.7, RADIUL 253.9, RADIUL 254.1, RADIUL 254.3, RADIUL 254.5, RADIUL 254.7, RADIUL 254.9, RADIUL 255.1, RADIUL 255.3, RADIUL 255.5, RADIUL 255.7, RADIUL 255.9, RADIUL 256.1, RADIUL 256.3, RADIUL 256.5, RADIUL 256.7, RADIUL 256.9, RADIUL 257.1, RADIUL 257.3, RADIUL 257.5, RADIUL 257.7, RADIUL 257.9, RADIUL 258.1, RADIUL 258.3, RADIUL 258.5, RADIUL 258.7, RADIUL 258.9, RADIUL 259.1, RADIUL 259.3, RADIUL 259.5, RADIUL 259.7, RADIUL 259.9, RADIUL 260.1, RADIUL 260.3, RADIUL 260.5, RADIUL 260.7, RADIUL 260.9, RADIUL 261.1, RADIUL 261.3, RADIUL 261.5, RADIUL 261.7, RADIUL 261.9, RADIUL 262.1, RADIUL 262.3, RADIUL 262.5, RADIUL 262.7, RADIUL 262.9, RADIUL 263.1, RADIUL 263.3, RADIUL 263.5, RADIUL 263.7, RADIUL 263.9, RADIUL 264.1, RADIUL 264.3, RADIUL 264.5, RADIUL 264.7, RADIUL 264.9, RADIUL 265.1, RADIUL 265.3, RADIUL 265.5, RADIUL 265.7, RADIUL 265.9, RADIUL 266.1, RADIUL 266.3, RADIUL 266.5, RADIUL 266.7, RADIUL 266.9, RADIUL 267.1, RADIUL 267.3, RADIUL 267.5, RADIUL 267.7, RADIUL 267.9, RADIUL 268.1, RADIUL 268.3, RADIUL 268.5, RADIUL 268.7, RADIUL 268.9, RADIUL 269.1, RADIUL 269.3, RADIUL 269.5, RADIUL 269.7, RADIUL 269.9, RADIUL 270.1, RADIUL 270.3, RADIUL 270.5, RADIUL 270.7, RADIUL 270.9, RADIUL 271.1, RADIUL 271.3, RADIUL 271.5, RADIUL 271.7, RADIUL 271.9, RADIUL 272.1, RADIUL 272.3, RADIUL 272.5, RADIUL 272.7, RADIUL 272.9, RADIUL 273.1, RADIUL 273.3, RADIUL 273.5, RADIUL 273.7, RADIUL 273.9, RADIUL 274.1, RADIUL 274.3, RADIUL 274.5, RADIUL 274.7, RADIUL 274.9, RADIUL 275.1, RADIUL 275.3, RADIUL 275.5, RADIUL 275.7, RADIUL 275.9, RADIUL 276.1, RADIUL 276.3, RADIUL 276.5, RADIUL 276.7, RADIUL 276.9, RADIUL 277.1, RADIUL 277.3, RADIUL 277.5, RADIUL 277.7, RADIUL 277.9, RADIUL 278.1, RADIUL 278.3, RADIUL 278.5, RADIUL 278.7, RADIUL 278.9, RADIUL 279.1, RADIUL 279.3, RADIUL 279.5, RADIUL 279.7, RADIUL 279.9, RADIUL 280.1, RADIUL 280.3, RADIUL 280.5, RADIUL 280.7, RADIUL 280.9, RADIUL 281.1, RADIUL 281.3, RADIUL 281.5, RADIUL 281.7, RADIUL 281.9, RADIUL 282.1, RADIUL 282.3, RADIUL 282.5, RADIUL 282.7, RADIUL 282.9, RADIUL 283.1, RADIUL 283.3, RADIUL 283.5, RADIUL 283.7, RADIUL 283.9, RADIUL 284.1, RADIUL 284.3, RADIUL 284.5, RADIUL 284.7, RADIUL 284.9, RADI

ÎNTRE FILMELE LUI MUNGIU ȘI PRIMUL ROL PRINCIPAL ÎNTR-UN LUNGMETRAJ DE CONSTANTIN POP

Vlad Ivanov: „Mă simt ca un halucinant care poate ridica 250 de kilograme

Interviul pe care îl citiți a fost realizat, ca împrumuturile de la FNI, în mai multe tranșe. De fapt, în două, dar între ele s-a petrecut ceva foarte frumos: Vlad Ivanov a avut primul rol principal într-un lungmetraj. Deci prima parte a interviului am făcut-o după Cannes, iar a doua joi, 22 octombrie, la mai puțin de 12 ore de cînd actorul își luase rămas-bun de la membrii echipei de filmare de la *Principii de viață*, filmul

lui Constantin Popescu, și cînd George Onofrei mă aștepta cu biciul, ca să poată trimite revista la tipar la timp.

Amintiri din Epoca de Aur: Dragoste în timpul liber a ieșit pe ecrane vineri, 23 octombrie. Într-unul din cele două mediumetraje care alcătuiesc partea a doua a proiectului scris și produs de Cristian Mungiu, Vlad Ivanov are rol principal.

Interviu realizat de Iulia Blaga

Personajul tău din Legenda șoferului de găini e remarcabil prin felul în care stă pe el. Joci, stînd, un personaj complet inert.

Mi-au plăcut teribil tăcerile din filmul asta!... Cristian spunea: „Vlad, mai stai în cadru un pic...“. Cel mai mult iubesc cadrul final, cel în care eroul e la închisoare și așteaptă, imobil, vizita. Cînd a trebuit să filmăm, Cristian a venit la mine și mi-a spus: „Vlad, trebuie să trăiești pe față – și fără să spui nimic – patru lucruri. Întîi te așezi pe scaun cu gîndul că vine hangîța, cea pentru care ai niște sentimente. Pe urmă, vezi că n-a venit ea, ci soția. Al treilea lucru pe care trebuie să-l joci e jena vizavi de soție, pentru că ea știe ce s-a întîmplat. Și al patrulea lucru, te uiți la ea ca și cum i-ai cere iertare“. Deci trebuia să arăt toate lucrurile astea pe fața mea, în același timp. Săracul Cristian avea un monitor mic și i se părea că nu se citesc lucrurile astea pe ecran. I-am spus: „Ai încredere, o să vezi că pe ecran mare dă altfel“. Pe urmă m-a sunat

și mi-a spus: „Da, așa e, se văd toate lucrurile“. Personajul ăsta poartă cu el așa o tristețe... Am și o scenă în care stau cu spatele. E cel mai greu să joci fără vorbe. Am gîndit bine tot personajul, și mersul lui, și felul în care stă. Cînd se așază lîngă soție și se uită, îți dai seama de toată viața lui, de căsnicia ratată, de inutilitatea relației cu femeia de lîngă el.

E și conștient că n-are curajul să schimbe ceva.

Erau pe vremea aceea – sînt și acum – extrem de multe familii care se complăceau. Asta e, ce să facem, să nu rămînem singuri. Ea face ciorba bună. Eu aduc bani acasă, mai un pui hahaha. Dar mi-a plăcut foarte mult personajul. Foarte mult. Are și o candoare numai a lui. Nu știu, pentru mine chiar a fost ceva special.

Tu cum ai perceput Amintirile din Epoca de Aur? Filmul are un filon foarte serios sau e în principal comic și adresat publicului larg?

Legenda șoferului de găini și Legenda vinzătorilor de aer sînt mai serioase în

sensul scenariului, al poveștii. În cazul celorlalte, povestea are un substrat comic. Lucrul care le leagă e faptul că sînt niște legende urbane.

Te întreb pentru că am descoperit un site – www.latrecut.ro – unde, văzînd fotografii cu cutii de Maltova, fragmente din Gala Desenului Animat sau citînd amintiri trimise de unii și de alții despre diverse momente ale copilăriei lor, intri așa într-un fel de Vale a Plîngerii. Te lovește nostalgia, inevitabil, dar comunismul rămîne acolo unde a fost. E o prostie să-l regreti.

Și pe mine mă cuprinde nostalgia cînd mă duc acasă, la Botoșani, și vizitez liceul unde am învățat și-mi aduc aminte de profesori și de colegi. Nu mă apucă însă nostalgia după comunism. Nu pot să-mi aduc aminte cu bucurie că la 4 dimineața ai mei mă trezeau și mă duceau la lapte. Mulți sînt vexați. „Doamne, cît o să mai facem filme despre comunism și o să ieșim în străinătate numai cu aceste filme?“ Dar italienii au făcut aceeași chestie. Au filmat rufe de pe sîrmă și au luat premii și nu s-a mai ofuscat nimeni.

Cei despre care vorbești sînt aceiași care s-au săturat de mizerabilismul din filmele românești.

Da, da. Începe să ne pută cam tot, și asta mi se pare deplasat.

Vroiai să fii actor de mic?

Aveam, așa, o atracție pentru teatru. În grupul meu de prieteni eu eram cel care

facea glume, îmi plăcea să atrag atenția. De mic am avut ceva histrionic în mine. Odată, deși eram foarte bun la chimie, profesoara mi-a dat 3 pentru că îi făceam pe colegi să rîdă. Mi-a spus că, dacă stau cuminte pînă la sfîrșitul orei, mi-l transformă în 8. Niciodată n-am mai fost atît de cuminte.

Se putea un 9. Trebuia să negociezi.

Nu eram așa bun negociator ca în 432. Nu m-am gîndit mai serios la actorie decît în clipa în care am văzut un anunț în ziarul local cum că Școala Populară de Artă organizează concurs pentru actorie și regie teatru. (Asta era în timpul liceului.) Îmi amintesc cu foarte mare plăcere de acea perioadă pentru că eram un tînr idealist. Cred că n-am iubit niciodată mai mult teatrul ca atunci. Aveam niște oameni deosebiți lîngă mine, dar încă nu știam ce e aia teatru. Erau numai proiecțiile mele mentale.

Și cînd ai descoperit teatrul din București?

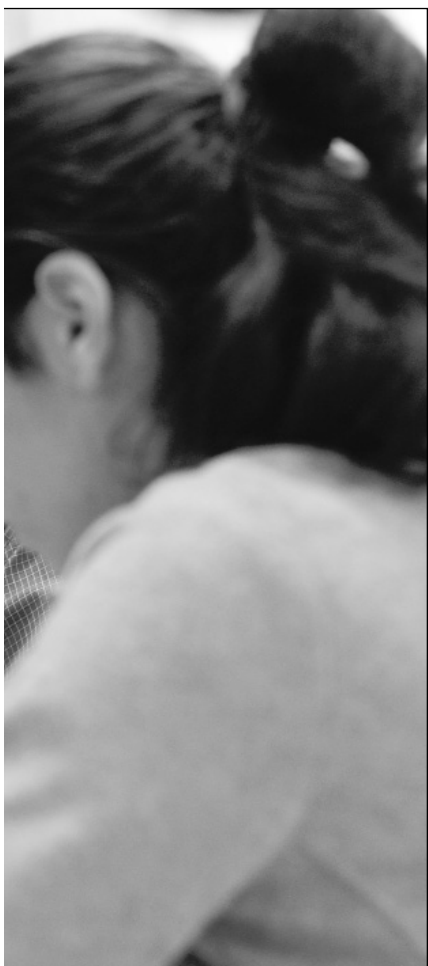
Am încercat să-mi păstrez atît cît se poate proșpețimea, plăcerea de a juca și am încercat să nu mă blazez. Sigur, asta depinde și de roluri, de regizori.

Vlad Ivanov într-unul dintre mediumetrajele din *Amintiri din Epoca de Aur*

ESCU

terofil ne“

» „Mă întristează foarte tare pentru că am foarte mulți colegi atît de talentați care n-au șansa să-i cheme cineva la un casting. Mulți nici nu află de castinguri. Și eu am trecut prin asta.”
– Vlad Ivanov

Mai trebuie probabil și să strîngi din dinți.

Am strîns de foarte multe ori, dar uneori ești forțat să faci niște lucruri din cauza sistemului. N-ai ce să faci. Știu că am mai spus-o, dar simt că e o perioadă extrem de efervescentă în viața mea artistică.

E o șansă și că ești cunoscut, pentru că puteai să stai cumișel în alt oraș, să vezi aceste filme la cinema și să spui: „Și eu aș fi putut face asta”.

Da, și să fim serioși. Foarte mulți stăm în București pentru că aici se întîmplă toate lucrurile importante. Mi-ar fi plăcut foarte mult să stau la Sibiu sau la Cluj, dar...

Uită-te la Ioan Stoica. Actor la Tîrgu Jiu, a debutat în cinema în Polițist, adjectiv și cu primul lui film a mers la Cannes!

Este incredibil! Îți spun, la Cannes eram mai fericit decît el și Irina Săulescu pentru că ei îmi transmiteau fericirea lor. Mă uitam la ei și parcă mă vedeam pe mine acum doi ani. Îmi pare rău că alți colegi nu ajung și ei aici din simplul motiv că nu sînt descoperiți. De aia spun că șansa joacă un rol foarte mare în cariera de actor.

Și tu ai avut de așteptat niște ani.

În anul în care am intrat eu la facultate (am picat de trei ori pînă să intru) a fost foarte greu pentru că trebuia să-mi drămuiesc timpul și banii foarte bine, dar anul acela m-a călit foarte tare și mi-a pus ambiția la încercare. Acum cînd am roluri grele, nu prea mă dau bătut. Mă simt ca un halterofil care poate să ridice 250 de kilograme, dar i se dau doar 50. Nu e normal. E timpul să vină...

Două roluri principale în același film! Ai mulți colegi – nu pot să zic la fel de talentați pentru că talentul nu se măsoară –, dar trebuie să fie foarte dramatic să fii talentat și să nu te știe nimeni.

Da, e. Mă întristează foarte tare pentru că am foarte mulți colegi atît de talentați care n-au șansa să-i cheme cineva la un casting. Mulți nici nu află de castinguri. Și eu am trecut prin asta.

Dacă nu ai fi jucat în reclama în care te-a descoperit Cristian Mungiu, poate că nu ai fi fost cunoscut azi.

E posibil. Profesoara mea, Sanda Manu, spunea: „În meseria asta, în afară de talent și de multă muncă trebuie să existe și foarte multă șansă”. Uite, dacă m-aș fi născut în Marea Britanie și aș fi avut succesele pe care le am acum, poate că lucrurile ar fi căpătat o amploare mult mai mare. La noi e încă o stare de inerție și se pierd ani în care ai putea face foarte multe lucruri. Eu mă consider totuși un om fericit pentru că, uite, trăiesc în același timp cu valul acesta de tineri regizori. Sînt niște ani foarte buni și e un lucru minunat că fac parte din această generație.

Care e întrebarea cea mai enervantă care ți se pune de obicei?

Întrebarea pe care n-o suport e: „Cîți bani ai cîștigat după succesul cu 432?”. Foarte mulți m-au întreat asta. Spun: „N-am cîștigat decît onorariul pe ziua de filmare”. „Cît e?” „E confidențial.” „Bine, bine, confidențial, dar cît?” Hahaha. Oamenii cred că ne-am îmbogățit cu filmul ăsta. Nu e deloc așa.

Cîteva luni mai tîrziu....

Cum era expresia ta: „Mă simt ca un halterofil în stare să ridice 250 de kilograme, dar cîrnuia i se dau doar 50”? De la discuția noastră precedentă și pînă acum ți s-a propus și ai jucat deja primul rol principal într-un film.

Hahaha, aseară, la terminarea filmărilor la Principii de viață, chiar vorbeam cu Tică (n.r. – Constantin Popescu) și îi spuneam că mi s-a împlinit un vis. Rolul meu, cel de tată al unui adolescent (n.r. – interpretat de Gabriel Huiian) a fost complex și foarte greu. Am vorbit în film tot timpul, am avut 101 pagini de învățat (noaptea), iar filmările desfășurate timp de 21 de zile au fost extrem de grele din punct de vedere tehnic. Am văzut și eu acum cît de greu e să ai rol principal. Am o oboseală foarte plăcută, iar satisfacția mea e și de a fi descoperit un om și un regizor extraordinar. E foarte frumos filmul și abia aștept să-l văd ieșind foarte bine. E ceva de suflet. A fost visul meu și s-a împlinit.

Pe 20 noiembrie iese la noi și Concertul lui Radu Mihăileanu unde ai, așa cum spuneai acum cîteva luni, „cel mai principal rol dintre actorii români”.

Concertul a avut un succes fenomenal de public la Festivalul de la Roma. Abia aștept să-l văd pentru că astă-vară, cînd Castel Film (n.r. – producătorul român) a organizat o proiecție specială, eram în vacanță la Paris și nu l-am putut vedea. Filmul este o comedie amară cu extrem de multe situații comice. Radu vine pe 20 noiembrie în țară și pe urmă o să facă o premieră și la Iași, pentru că foarte mulți membri ai echipei sînt din Iași.

Se pare că Iașul a devenit al doilea oraș de premieră.

Da! Hahaha. Rolul meu este cel al unui mafiot rus care sponsorizează fosta orchestră de la Balshoi să cînte la Teatrul Châtelet din Paris, pasiunea lui cea mare, în afară de faptul că are foarte mulți bani, fiind să cînte la violoncel. El crede că este un mare violoncelist, dar nu e, iar impresarul speculează aceste veleități artistice. Personajul meu e, deci, extrem de comic, deși e foarte serios. Cînd membrii orchestrei își dau seama ce fel de om e, îl leagă de scaun și îi pun călușul în gură. M-am distrat pentru că, după ce am filmat cu găinile și plin de găinaț în Amintiri din Epoca de Aur, m-am trezit în saloane lounge de prin aeroporturi și în limuzine luxoase. Ca o răsplată. (Rîde.)

Vorbești rusa, nu?

Da, rolul meu e vorbit în rusă și franceză. Cînd am dat proba la București, Radu aproape că s-a lovit cu capul de bancă de rîs. M-a impresionat Radu. Este unul dintre puținii regizori care poate lucra cu foarte mulți actori și cu mase de figuranți. La Châtelet erau vreo 500 de figuranți și se filma cu patru camere. Nu era ca la Hollywood, dar era deja foarte mult. La București am filmat la Arenele Romane o chestie complicată, o nuntă a mafioților care se termină cu o bătaie generală. Sînt extrem de curios să văd filmul.

„Sînt norocos, am vreo patru premiere toamna asta”

Am înțeles că ai deja un alt proiect de film.

O să filmez în Ucraina, prin februarie, un rol destul de mic, de patru-cinci zile. Regizorul Serghei Loznitza vrea foarte tare să lucreze cu mine, mai ales că DOP-ul (n.r. – directorul de imagine) e Oleg Mutu. Da! Eu cred foarte tare în ideea de echipă. Odată ce lucrezi cu niște oameni și vezi că răspund la ce vrei tu, e păcat să păstrezi doar o prietenie colegială și să nu mai lucrezi cu ei. De astă dată voi fi primarul Moscovei!

Aha, deci va urma, probabil, un pachet de filme rusești?

De ce nu? Mi-ar plăcea. Sînt norocos, am vreo patru premiere toamna asta. Păi uite: Amintiri din Epoca de Aur, Concertul, Mar Nero (n.r. – de Federico Biondi) și Cealaltă Irina (n.r. – de Andrei Gruznicki). Sper să fie un început bun, pentru că îmi face mare plăcere să fac film.

Ți se întîmplă să și refuzi roluri sau accepți tot ce vine?

A fost un val după 432 de roluri în genul domnului Bebe și am refuzat vreo trei pentru că vroiam să fac și altceva. Cred că fiecare actor trebuie să aibă grijă de cariera sa. Eu am și o paletă foarte largă, pot juca multe partituri.

Ai țipat și în Principii de viață?

Da, dar rolul e foarte complex aco- lo. Ai să vezi, filmul va fi neașteptat.

Cum te-ai înțeles cu Gabi Huiian, fiul tău din film?

Am avut o mare surpriză cu el pentru că îl văzusem în Marilena de la

P7 și, cînd l-am cunoscut, era cu două capete mai înalt. Mi-a fost și puțin frică. Noi nu avem adolescenții pe care americanii îi au în filme. La noi sînt mai crispați. Dar cu el am avut aproape o revelație. Pe lîngă că e profesionist și serios, s-a adaptat perfect programului. A filmat fără probleme noaptea și a vrut să stea cît mai mult cu echipa. Aseară, cînd ne-am despărțit, se întreba ce-o să facă de-acum încolo. Cînd termini filmările ai o senzație foarte intensă. E ca atunci cînd trăiești o fericire extraordinară, dar știi că a doua zi trebuie să mergi mai departe. Rămii cu o amintire extrem de plăcută, dar și cu o tristețe iremediabilă și aștepți să vină altceva.

Dar tu nu pari să suferi acum, la ora 8.30 dimineața.

Doar n-o să stăm să suferim ca rușii... Deși încep din 1 decembrie, la Național, repetițiile la Livada de vișini, spectacolul lui Felix Alexa. Mai joc un Cehov, tot la Național, și mi-e foarte dragă dramaturgia rusească, deși nu știu de ce mulți confundă comunismul rus cu dramaturgia rusească, și rău fac. Pînă la 1 decembrie am și spectacole, dar vreau să mă odihnesc o săptămînă. Poate plec la munte. E o oboseală foarte plăcută, dar...

Ei, dacă mergi la munte, îți poți lăsa barba de la filmări.

Chiar îmi place cu ea, dar la următorul film, dacă regizorul o va cere, va trebui să renunț la ea.

Da, arta cere sacrificii.

„M-am distrat pentru că, după ce am filmat cu găinile și plin de găinaț în Amintiri din Epoca de Aur, m-am trezit în saloane lounge de prin aeroporturi și în limuzine luxoase. Ca o răsplată.”

SECRETUL ADRIANEI

Adriana BABEȚI

După Babel (I)

Zile mohorâte, înfrigate, blegeală, virozele tîrcoale. Răsar doar cîteva mici oaze luminoase, din care mă adăp ca o cămilă bătrînă, răbdătoare. Așa cum am văzut-o pe una care picotea de plăcere, în chip de atracție turistică, sub un palmier la marginea autostrăzii ce iese din Marrakech. Căci înapoi spre Marocul de azi-vară îmi zboară toate gîndurile dacă vreau să mă învioriez la vreme de toamnă. Deci reiau povestea vacanței de vis pe care-am început-o acum două săptămîni în „Supliment”. Și, după secvența Casablanca, parte decupată din filmul *Casablanca*, parte, nu, urmează episodul Marrakech. Parte decupat din filmul *Babel*, parte, nu. Dar legătura dintre cele 48 de ore petrecute cu Bazil și Delia acolo și ce se întîmplă în secvențele marocane din filmul lui Inarritu am descoperit-o abia cînd ne-am întors acasă, la Rabat și am văzut pentru a doua oară *Babel* pe video. O legătură atât de adîncă, încît am înțeles-o de fapt abia după o lună, cînd i-am privit acasă-acasă, la Timișoara, pentru a treia oară pe Cate Blanchett și Brad Pitt zdrobiți de durere și pierduți cu firea într-un biet sat berber din munții Atlas. Spun asta deși nouă nu ni s-a întîmplat nici o tragedie la Marrakech. Dimpotrivă: au fost două zile de lapte și miere la propriu și la figurat, de uluire și freamăt, cu toate simțurile explodate, ca în copilărie în fața a ceva nemaivăzut.

Căci chiar așa a fost totul: ne-mai-vă-zut, zguduitor. Prima undă de șoc a trecut prin ochi, deoarece tot orașul e construit într-o singură culoare, de la clădirile vechi sau noi, la zidurile de apărare, moschei, cetăți interioare sau turnuri: un ocruc înconfundabil, ca munții din jur, ca întinderile golașe, ca pămîntul roșcat. O ciudățenie rarismă, devenită literă de lege pentru arhitecți și constructori. Însă marele cutremur mi-a răvășit toate cele cinci simțuri abia după ce am intrat în medină, adică în cetatea veche, fortificată, din interiorul orașului. În inima ei palpita Piața piețelor, Jemaa el-Fna, pe vremuri careul sinistru unde se descăpăținau nelegiuții, azi cel mai plin de viață loc din Marrakech, unde își dau întîlnire oamenii din nord cu cei din sud, cei de pe crestele munților și cei

din deșert, berberii, tuaregii, arabii, mai toate semințiile nord-africane, într-un vălmășag de culori și de sunete. Nu-i vreunul să nu facă ceva, chiar atunci cînd pare că doar stă și privește spectacolul. Fiindcă un spectacol în toată regula s-a desfășurat în fața noastră, ca pe o scenă uriașă, de mii de metri pătrați, în binecîntate zile de 12 și 13 septembrie.

Mi-ar trebui harul unui Vasile Alecsandri (care, în 1853, a fost și el în Maroc, dar numai în nord, la Tanger, însoțit de amicul Angel) ca să pot descrie tot ce-am văzut și simțit în Jemaa el-Fna. Cum m-am holbat fără să suflu la împlînzitorii de șerpi și de cobre sau la înghițitorii de flăcări. Cum m-am strecurat printre vînzătorii de apă, printre negustorii cocoșați de coșuri cu smochine și curmale, de pînzeturi sau mirodenii, printre măgarii și asinii împovărați, printre trăsurile cu tone de portocale gata să fie presate pentru suc. Cum nu m-am putut desprinde de acrobați și dansatori, de cercul zicătorilor de povești și de scriitorii așezați pe scăunele sau direct pe jos, cu un pupitru, condei și călimară în brațe. Cum am stat minute în șir în fața apotecarului cu zeci de leacuri desfășurate pe-o pînză sau a vrăjitorului care murmură descîntece în transă. Cum m-am apropiat sfios de femeile care își pictau mîinile cu henna sau de muzicanții care făceau aerul să se umple cu sunete de rebab sau qanun, de bendir sau darbouka, de nira și ney.

Dacă nu e de-ajuns cum sună chiar aceste cuvinte, să traduc: corzi ciupite, tobe mari și mici, țîmbaluri, clopoței, un fel de maracase, multe fluier și cornuri cu sunet ascuțit. Ca un abur fierbinte sau mai curînd ca un ulei amețitor strecurat în urechi.

Dar nici lui Vasile Alecsandri (în realitate), nici lui Brad Pitt și lui Cate Blanchett (în film) lumea asta nu le-ar fi plăcut prea mult. Ar fi privit-o de la distanță, ca pe încă o ciudățenie turistică și atât. Nu s-ar fi amestecat cu oamenii ăia, nu ar fi băut apă din cîmile de aramă agățate de costumul pestriț al vînzătorului ambulant, nu ar fi comandat o pictură pe mîini, nu ar fi gustat nici măcar o curmală, nu s-ar fi lăsat descîntați. Dar noi trei ce-am făcut?

Știu ce ne lipsește: duelul! Și puțin Bourdieu

Am pus alături două cărți complet diferite pe care le tot răsfoiesc la mici intervale de timp, din două motive diferite. Despre *Romantism și modernitate. Atitudini, reevaluări, polemici* o să vorbesc mai mult, din *Despre televiziune* a lui Pierre Bourdieu o să citez doar cîteva rînduri pentru educație mediatică elementară – e mare nevoie în această lună electorală. Ceva leagă cele două cărți, amîndouă m-au instigat să gîndesc tot felul de sisteme utopice ale onoarei în spațiul public românesc de azi.

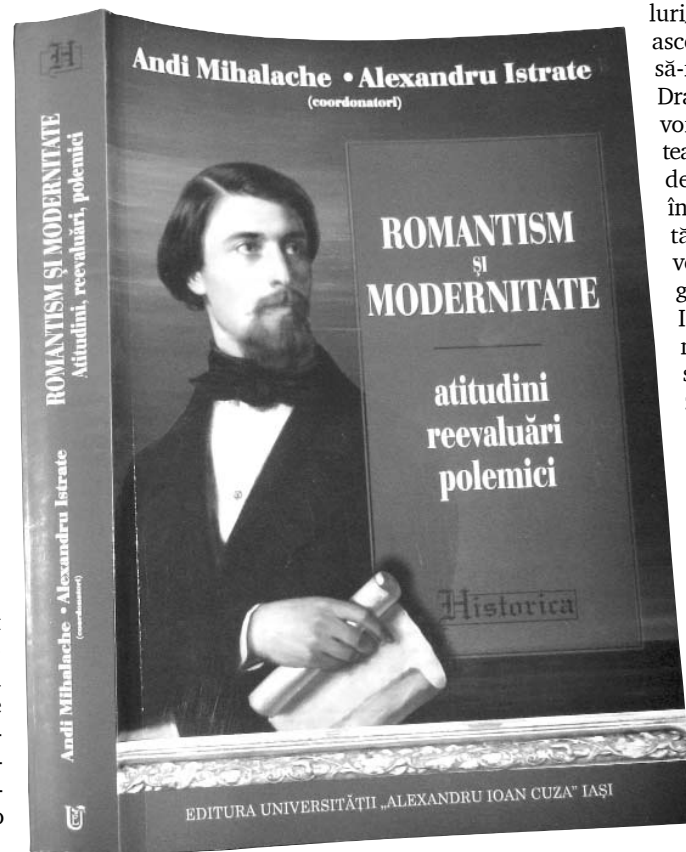
C. Rogozanu

ordine spoită vestic care se așază peste o masă de mizerii provinciale.

Șerpele boa

Interesantă în articolul lui Alexandru Istrate despre viața mondenă în prima

Cartea despre romantism coordonată de universitarii ieșeni Andi Mihalache și Alexandru Istrate este o colecție de eseuri despre o perioadă destul de bine acoperită de istoricii români. Secolul al XIX-lea a tot fascinat, a funcționat chiar ca zonă de refugiu pentru teoreticieni și istorici în perioada ideologizării excesive a tematicilor universitare din timpul comunismului. Ei bine, proiectul de care vă vorbesc reușește totuși să aducă noutăți (pe lângă inevitabilele articole școlarești care se pretind academice, săriți-le pe alea, le veți simți de la primele fraze) prin articole de referință pe teme frivole sau foarte serioase. Din lipsă de spațiu voi vorbi aici doar despre articolele dedicate mondenului și duelului în spațiul românesc. Se confirmă tristul clișeu că tot ce trăim acum s-a petrecut deja. Secolul al XIX-lea este o continuă zbatere între emanciparea accelerată a unei elite și realitățile triste „de acasă”. Rezultă de aici o

jumătate a secolului al XIX-lea este următoarea observație: „Aproape orice artist străin, indiferent de ce oferea publicului, era lăudat fără nici o rețineră, ca și cînd s-ar fi bucurat de o notorietate deosebită. Nu mai conta atât calitatea spectacolului, cît ineditul momentului, dorința de a veni cu ceva atrăgător”. Și uite așa ajungea să fie tratată ca act artistic o reprezentație de toată spaima pe o uliță din Iași, prin 1849, cînd „șerpele cel mare numit boa va mînca o capră vie”. Fascinantă e competiția carnavalurilor și petrecerilor din societatea burgheză. Iată ce scrie un domn proaspăt părăsit de soția retrasă la Mănăstirea Agapia: „De cînd m-am descăsătorit, m-am făcut un deșuchiat; Nițul îmi zice că sînt un fițifac. Carnavalul acesta m-a înnebunit. N-am pus mîna pe condei decît ca să scriu scrisori la cunoscuți și prieteni, și acele ca vai de ele. De la crăciun și pînă acum mai n-a trecut seară să nu mă duc sau la club, sau la baluri/ori soarele. Voi? Rigoriștilor, așteptătorilor, moralistilor, trebuie să-mi iertați de astă una dată”. Drame, nu glumă. Ca să nu mai vorbim că tragedia care i se putea întîmpla unei doamne, aceea de a i se usca buchetul de flori în salon, putea fi atunci evitată cu o soluție de ultimă oră, venită de la Paris, care prelungea prospețimea plantelor. Istrate e și puțin polemic la finalul articolului, el acuzînd de superficialitate tocmai analiza făcută de istoricii români vietții de zi cu zi din acele vremuri. Așteptăm explicitarea polemicii.

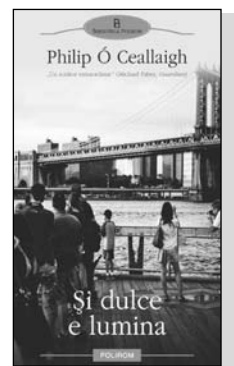
Duelul avea o amploare mult mai mare decît ne-am fi gîndit în provinciile românești de secol XIX. Aveam o dimensiune dată mai ales de Oișteanu, dar în *Romantism și modernitate...* puteți găsi conflicte, procedee, obiceiuri redată cu lux de amănunte. Mihai Chișper și Dan Dumitru Iacob au două studii excelente

SEMNAL

Philip Ó Ceallaigh, *Și dulce e lumina*, traducere din limba engleză și note de Ana-Maria Lișman, colecția „Biblioteca Polirom. Proză XXI”, 320 de pagini, 27.95 lei

Și dulce e lumina este a doua culegere de povestiri publicată de Philip Ó Ceallaigh la prestigioasa editură Penguin, după extraordinarul debut reprezentat de *Insemnări dintr-un bordel turcesc* (2006; Polirom, 2007), cu care a cîștigat premiul Rooney pentru Literatură Irlandeză, Glen Dimplex New Writers Award și elogiile criticilor britanici și americani. Multe dintre povestirile din noul volum au ca subiect aceeași căutare existențială ce duce la preumblări prin zone de țară și orașe ciudate, observații fine și întîlniri sexuale lipsite de sentiment, iar tonul lor este degajat și ușor uimit în fața diverselor forme de dezumanizare, a absurdului situațiilor și a lipsei de soluții. Însă de data aceasta decorul lor depășește granițele Europei de Est, iar povestirile sînt mai ample, subiectele mai profunde, cititorul are tot timpul să se integreze în atmosferă și să rămînă marcat de întîmplări fără precedent. Desigur, nu lipsește nici umorul sau ironia – trimiterile parodice la romanul *Alchimistul* de Paulo Coelho nu vor trece neobservate!

„Un scriitor extraordinar.” (Michael Faber, „Guardian”)

dedicate duelului românesc. Și nu e vorba despre păruiala obișnuită, cum ne avertizează Iacob, numită de un ziarist pe vremuri „duel moldovenesc”, ci de confruntări cu reguli, cu morgă aristocratică, cu tot ce trebuie. Noțiunea de „onoare” este esențială, și mai ales felul în care era ea percepută aici. Evident, onoarea venise prin curierat rapid, adusă în țară de studenții boiernași care s-au confruntat cu regulile masculinității demne fie la Paris, fie la Berlin sau Viena. Cealaltă mare filieră era ordinea militărească, ofițerii considerînd duelul o formă obligatorie de reperare a onoarei dincolo de lege.

O confuzie de-a dreptul frumoasă și sugestivă o face marele Alecsandri. O aflăm de la prietenul lui, Iacob Negruzzi, care scrie că onoare „este pluralul substantivului *onor* și însemnează măriri, ranguri etc. dobîndite adesea cu disprețul onorului”. O confuzie care devine definiție și în contemporaneitate – onoarea se salvează cu onorul, adică rangul. Cine n-are pașoptiști să-și cumpere...

Specialiștii mărturisesc că nu sînt destule surse directe care să demonstreze amploarea fenomenului duelului, fapt de la sine înțeles dacă ne gîndim că era ilegal. Dar multe dovezi indirecte ne duc cu gîndul la o dimensiune deloc neglijabilă a fenomenului. Spada, de exemplu, ajunsese o formă de urbanitate și de configurare a elitei, după mărturiile lui George Bibescu: „Scrima este pentru noi o adevărată patimă, dar ea nu ne place numai fiindcă această nobilă artă dă bărbatului mai multă eleganță, îndemînare și tărie, ci fiindcă îi însuflă mai multă încredere în sine însuși. Privește la Societatea oamenilor de spadă; ești izbit de urbanitatea ce domnește între membrii ei, de frăția ce domnește”. Părea să fie o mică industrie, poate nu de dimensiunea sălilor de „tras la fiare” din ziua de azi, pe care nu le-aș numi neapărat izvoare de sentiment etic al masculinității. Un lucru e cert: atunci, un

abonament costa cam un galben pe lună. Cel puțin atît taxa domul Paret, fost maestru de arme la Paris.

Un capitol extrem de interesant este bătălia dintre ziaști, confruntări care se lăsau cu răniți, închisoare și cîte altele. Clar ducem lipsă de așa ceva în zilele noastre... Glumesc. Bacalbașa e unul dintre eroi, iar Mihai Chiper e neîndurător cu el: „mînuia mai bine spada decît condeiul”, scrie istoricul. Cea mai cunoscută luptă s-a purtat între ziaștii rivali Constantin Bacalbașa și Nicolae Xenopol. Acesta din urmă se alege cu un deget rănit și lupta încează. Pe Xenopol îl regăsim și într-un duel cu pistoale peste cîțiva ani. Și fiindcă împușcăturile au rămas fără rezultat, Xenopol a încercat chiar să continue lupta cu spada. L-au împiedicat martorii.

Bine, întotdeauna a existat și rezolvarea șmecheresc-intelectuală, marca Junimea. În mai 1866, Titu Maiorescu era provocat la duel, după un articol, de N. Ceaur Aslan, duel evitat pînă la urmă. Mult mai alunecos s-a dovedit Iacob Negruzzi care l-a insultat pe Dimitrie Petrino – acesta îl cheamă la duel, dar Negruzzi consideră că el e cel insultat și îl cheamă și el la duel, ceea ce însemna că va impune condițiile. Așa că Negruzzi a cerut ca lupta să se dea fără ochelari și semnalul să fie dat cu o goarnă. Petrino s-a retras: era cunoscut în tîrg că era miop și surd...

Cred că v-am dat destule motive să plonjați în antologia ieșenilor. Descoperim o lume model, cu toată caricatura ei. O lume provincială obsedată de onoare, un soi de OTV amestecat cu obsesie deontologică. Sună familiar?

Pentru exasperații de talk show-uri...

Sînt alegeri și talk show-urile ne inflamează casele. Ba chiar văd cohorte de intelectuali care privesc compulsiv micul ecran și nu înțeleg cum e posibilă

atîta manipulare. Indignări naive dacă acești intelectuali ar mai pune mîna pe o carte de... Bourdieu, de exemplu. Pentru aceasta o să dau două citate din eseul *Despre televiziune*. Poate nervii se vor converti în contemplare fertilă:

Primul: „O anumită categorie de jurnaliști, recrutați cu mari cheltuieli tocmai pentru aptitudinea lor de a se plia fără scrupule la așteptările publicului cel mai puțin exigent – așadar, cei mai cinici, cei mai indiferenți la orice formă de deontologie și, *a fortiori*, la orice formă de interogație politică –, tind să impună valorile, preferințele, modurile de a fi și de a vorbi, «idealul uman» care le sînt specifice ansamblului jurnaliștilor, împinse de concurență pentru cîștigarea unei porțiuni cît mai mari ale pieței”.

Al doilea: „Cînd vrei ca un om care nu este un profesionist al discursului să reușească să spună ceva important (și, de multe ori, el ajunge, astfel, să spună lucruri absolut extraordinare, cărora inșilor care dețin cuvîntul pe termen nelimitat nici măcar nu le-ar trece prin minte), trebuie să acorzi asistență discursului. Or, este exact ceea ce prezentorii de pe platourile de televiziune nu fac. Aceștia nu numai că nu-i ajută pe cei defavorizați, ci, dacă se poate spune astfel, se străduiesc cu orice preț să-i înfunde. Într-o infinitate de moduri: nedîndu-le cuvîntul atunci cînd trebuie, dîndu-li-l atunci cînd aceștia nu-l mai așteaptă, arătînd că și-au pierdut răbdarea etc.”.

Vizionare electorală plăcută în continuare.

Romantism și modernitate. Atitudini, reevaluări, polemici, coordonatori: Andi Mihalache, Alexandru Istrate, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2009

Pierre Bourdieu, *Despre televiziune*, traducere de Bogdan Ghiu, Editura Art, 2007

BIBLIOTECA DIN PETRILA DE ION BARBU

Am aruncat Suplimentul de cultură în aer!

SUPLIMENTUL DE CULTURĂ SE AUDE LA

în fiecare vineri, de la 20.00 cu George Onofrei

Din fotoliul lui Arghezi (II)

Atît de frecvente erau petrecerile la „România literară”, încît ele încălecau și subjuguau ședințele redacționale.

Algoritmul era următorul: de cînd intram pe ușa secretariatului, la mereu amabila doamnă Vlădan, simțeam unele efluvii îndepărtate. Cînd întîrziam la ședință, eram – paradoxal – răsplătit prin spectacolul pregătirii platourilor. Cu imaginea lor în minți și cu mirosul în nări, luam loc pe fotoliul lui Arghezi, după ce domni și mai ales doamnele „României literare” mă întîmpinaseră cu o bucurie reîmprospătată.

Cred că le-am fost simpatic, deși nu mi-am propus

neapărat asta. Pur și simplu, a fost ceea ce tabloidele noastre numesc o *chimie*: o apropiere reală, fără motivare pragmatică, între oameni din generații diferite și cu experiențe cîtuși de puțin suprapuse. Îi cunoșteam ceva mai bine pe Gabriel Dimisianu și Alex. Ștefănescu, le citisem pe Adriana Bittel și pe Ioana Părvulescu; dar, în spațiul sărăcăcios al acestei reviste, ei s-au dimensionat cu totul altfel pentru mine. Pe Oana Matei, formidabila secretară de redacție, am întîlnit-o aici. Pe Sorin Lavric, cufundat mereu în sine însuși, la fel.

Era ceva în aerul redacției, în spiritul ei, care făcea din

colectiv mai mult decît suma elementelor componente. Individualitățile, distincte și vizibile, nu se topeau în echipă; o întăreau în toate articulațiile și segmentele ei, făcînd din fiecare număr de revistă un joc cu miză mare, și din aproape fiecare ședință – o sărbătoare.

Așa vor și rămîne în memoria mea cei patru ani de colaborare cu „România literară”: ca o petrecere continuă, o *fiesta* fără bani și logistică, în care totul se făcea pe nimica. Dar la maximum. Oamenii aceștia munceau fără să fie plătiți cu lunile; și în loc să-și ia cîmpii, se entuziasmau pentru un articol

bun, supărîndu-se copilărește pentru o greșală de literă. Cum să nu-i iubești? Cum să nu te bucuri că le ești alături?

Mai încet sau mai repejor, ședința se apropia de final. Presiunea gurmașilor era tot mai mare – și la acest capitol, armonia dintre Alex. Ștefănescu și mine era deplină. Cînd primele platouri dădeau să intre pe ușa, ne aflam deja la ultima pagină, cu inevitabilii „ochi magici” pe care trebuia să-i dăm anonimi. De foame sau de sete, de rîs, în orice caz, acceptam să fac și cîte doi, numai să înceapă *fiesta*.

Foarte cîrînd, farfurioarele, paharele și furculițele se învîrteau oportunitar, iar caruselul figurilor familiare se rotea într-un ritm specific.

BUCUREȘTI FAR WEST

Daniel CRISTEA-ENACHE

Iată-l pe G. Dimisianu, inspirîndu-ți încredere și cînd consumă o baclava; iat-o pe Adriana Bittel, vorbindu-ți încîntată despre o carte nouă, de care deocamdată nimeni n-are habar, dar despre care vor trîncăni toți după vreo trei luni; iat-o pe Ioana Părvulescu, mereu surprinzătoare, ieșind din Biblioteca Academiei pentru a merge la munte să se dea cu parapanta; iată-i pe Mihai Zamfir și Nicolae Manolescu, eleganți și cînd mîncă semințe, ca Hangerliu al lui Călinescu; iat-o pe Marina

Constantinescu, omenească în cronicile dramatice și teatrală în viața obișnuită; iat-o pe Constanța Buzea, care scrie o poezie spiritualizată și face o minunată fa-sole bătută; iată-l pe Pavel Șușară, care spune *atît de bine* bancuri, încît n-ai mai vrea să le sfîrșească; iată-l pe micuțul și degrabă laudătorul Cosmin Ciotloș; iat-o pe Simona Vasilache- cea-cu-terei-facultăți-terminate...

Stop. Pentru acești patru ani, aprilie 2005 – aprilie 2009, mulțumesc „României literare” și directorului ei.

DIABLOGURI

Veronica D. Niculescu & Emil BRUMARU

Fragment mușuroielnic (6)

Emil Brumar: Curios cum îmi amintesc din ce în ce mai frecvent chestii cu iz politic. În 1953 eram în clasa a opta la L.B. nr. 1, actualul Colegiu Național. Murise Stalin, prietenul, după cum era scris pe majoritatea pereților, al tuturor femeilor, al tuturor copiilor etc. La un moment dat, începură să se perinde pe la catedră profesori muți, parcă îngroziți, care nu îndrăzneau să ne anunțe asemenea catastrofă universală! Am fost încolonați, așa, fără să știm de ce, și duși în Piața Unirii. Toate megafoanele urlau o muzică gravă, simfonică. Abia acolo am aflat motivul întristării generale. Djușavili nu mai era... Pare absurd, dar am început să plîng. De fapt, plîngeau aproape toți elevii!

Veronica D. Niculescu: Acum asta e telepatie. De parcă ați fi ghicit ce să-mi ziceți ca să mă mai învrednicesc și eu să scriu ceva. Mi-e greu să mă adun după călătoria asta, nu știu de ce. Ei bine, da, culmea e că și tata mi-a spus la Timișoara chiar acum o istorioară despre moartea lui Stalin. Dar nu plîngea nimeni. S-a rîs cu lacrimi. Din păcate, n-o pot reproduce aici integral. E vorba despre un soldat care trebuia să păzească timp de-o noapte drăpelele. Te privea Stalin din tablou, n-aveai voie să rîzi, era o tristețe... Dar noaptea apar fel și fel de nevoi, și tu nu poți să pleci de acolo. Și ești singur. Dar e o vază mare, în care stau proptite drăpelele... Oricum, istorioara lui pornise de la o alta a mea. Eu sînt de vină, îmi asum totul! Povesteam cum în 1990, studentă, am mers cu mai mulți colegi să vizităm Casa Poporului. E a poporului, se striga în reclame. Veniți să o vedeți. Au fost câteva zile în care s-a putut vizita. Cozi uriașe, căldură, ore petrecute pe scări, la intrare, apoi în camerele sufo-cante, uriașe, unde ghizi povesteau în detaliu cum au fost ridicate covoarele cu macaraua, cîte tone aveau. Era euforia de atunci, din primele luni de după revoluție, aveai senzația că gata, acum afli, vezi, înțelegi. Dar, uf, ce apăsătoare erau toate, ce giumbușlucuri de marmură și ce onduleuri cremoase, ce brizbrizuri dulcege, ce mobilă, ce covoare, ce labirint de scări interminabile, și se făcea rău, chiar rău... Însă

rămăseseră aripi imense ale clădirii încă neterminate, betoane cu mustăți de armături... Într-una din acestea m-am refugiat cu o colegă, eliberîndu-ne de greață... Și de aici a pornit și povestirea tatei, înrudită în mare măsură cu a mea.

Cum ar veni, privind retrospectiv, moartea lui Stalin și-a lui Ceaușescu a produs în rîndul poporului o mare ușurare!

E.B.: Eram deja student, cînd Hrușciov a făcut o oprire în gară, la Iași, și, se pare, a vorbit mulțimii. Se întîlnise, la București, cu Gheorghe Gheorghiu-Dej și se zvonise că Hrușciov, cam frust în gesturi, îi arse o palmă! M-am dus, dar sufocat de mulțimea adunată în spatele gării nu am mai stat pînă să apară... Cît despre plînsul la moartea lui Stalin, cred că era de groază, din cauza muzicii lugubre, mortuare... Oricum, aveam vreo 14 ani și nu mă prea interesa Djușavili, însă atmosfera de mister și spaimă ne storsese lacrimi la majoritatea puștilor... Lăcrimau și profesorii mai tineri... Cei bătrîni, anticomuniști convinși, stăteau țepeni și serioși. Predomina frica!

V.D.N.: Frica. Despre ea îmi povestea și mama. Și deruta. Era într-o cofetărie cu tata cînd s-a anunțat, probabil la radio. Încrămeniseră și lingurițele în cafele. Foarte diferit momentul de cel din decembrie '89, sigur că nici nu încape comparație. Doar că în tolba cu amintiri cele două stau în sertare cît de cît înrudite.

E.B.: Cam tot în perioada aceea erau mari afișe cu Călăul Tito! Nefiind de acord cu Stalin, Tito era prezentat ca un soi de monstru, doar în chiloți, cu un satir mare într-o mînă, de pe lama căruia picura sînge pe o buturugă butucănoasă. Pesemne că pe buturuga aia el, Tito, tăia capul oamenilor?! Mă rog, eu asta îmi închipuiam... Iar pe un zid imens, pe lîngă Poșta centrală de pe Cuza Vodă, zîmbea mustăcios Cel mai iubit prieten al femeilor, desigur, Stalin! Iar eu eram invidios că lui Stalin îi trimite scrisori atîtea femei țîtoase și curoase, de-mi dădeau lacrimile de emoție cînd le întîlneam zilnic pe trotuare, ducîndu-mă la școală...

Mihai Șora sau despre umanismul creștin

Cu o teză de doctorat în care filosofia lui Nietzsche ocupă un loc central, Leonid Dragomir continuă seria lucrărilor dedicate lui Mihai Șora, publicînd o carte în care gîndirea și discursul raționalist ale lui Șora se opun ideilor nietzscheene. Un maestru al dialogului și un filosof mai mult pragmatician, care, în ciuda dilemelor și incertitudinilor pe care filosofia i le-a așezat de-a lungul timpului în cale, nu a pus niciodată sub semnul întrebării – după propriile-i mărturisiri – credința în Dumnezeu și speranța: aceasta este marginea lui Mihai Șora pe care o conturează Leonid Dragomir în *Mihai Șora. O filosofie a bucuriei și a speranței*.

În cazul lui Mihai Șora speranța se trăiește în tăcere. Discret în aparițiile publice, dar activ și implicat în viața culturală românească, „personajul central” al cărții lui Leonid Dragomir ne este prezentat în ipostaza sa creștină: „Cu privire la această posibilitate prin care filosofia se apropie de calea apofatică a teologiei, *Clipa și timpul*, ca de altfel și celelalte cărți, nu oferă decât sugestii, autorul declarînd în mai multe interviuri că nu-și permite să teologhisească. Dincolo de modestie, el ține astfel să delimiteze teritoriul și căile filosofiei de cele ale teologiei. Totuși, orizontul celei din urmă susține indirect și implicit căutările filosofului și poate orice căutare, prin faptul de a concentra speranța

înțeleasă în sensul Apostolului Pavel, ca o virtute teologală”.

În toate scrierile lui Mihai Șora, „bucuria și speranța”, invocate de altfel și în titlul lui Dragomir, sînt percepute, așa cum spune chiar filosoful, „ca o deschidere atotcuprinzătoare”. În capitolul *Temporalitate versus eternitate. Pledoarie pentru un umanism creștin*, amintind de una dintre temele cele mai des întîlnite în textele lui Mihai Șora, și anume căderea, precum și despre lucrarea *Clipa și timpul*, Leonid Dragomir susține că întreaga filosofie a lui Șora este „puternic impregnată de spiritualitate creștină”.

Într-un interviu din 2008, întrebare despre marea trecere, Mihai Șora răspunde: „Am o totală încredere că totul

va fi bine”. La întrebarea lui Kolea, în *Frații Karamazov* (E adevărat ce spune religia că vom învia din morți și ne vom scula cu toții din morminte?), Alioșă are un răspuns asemănător: „Sigur că da, ne vom scula, și atunci ne vom povesti veseli și fericiți tot ce am făcut în viață”. Nu întîmplătoare este această comparație, de vreme ce gîndirea dostoevskiană a avut, se pare, o influență semnificativă asupra filosofiei lui Mihai Șora care, așa cum spune Leonid Dragomir, „rămîne un optimist în ceea ce privește salvarea individului și a umanității”.

Leonid Dragomir, Mihai Șora. O filosofie a bucuriei și a speranței, Editura Cartea Românească, 2009, 19.95 lei

TREI RĂSPUNSURI DE LA LEONID DRAGOMIR

„Dialogul nostru poate continua indefinit”

Cînd l-ați cunoscut pe Mihai Șora și cum a fost începutul dialogurilor?

Pe domnul Mihai Șora l-am cunoscut pe 12 ianuarie 2003. Stabilisem întîlnirea încă de la sfîrșitul lui 2002, așa că la ora 10 m-am prezentat acasă la domnia sa și am stat de vorbă vreo trei ore. La final, mi-am dat seama că uitase că de fapt cu mine trebuia să se întîlnească. Cu atît mai mult m-a uimit disponibilitatea de a sta de vorbă îndelung cu un străin și de a-i răspunde cu totală implicare la întrebări legate de filosofia sa, dar și de lumea culturală și politică interbelică sau postbelică. Am ieșit de acolo cu o geantă plină de cărți și cu mintea doldora de idei și impresii.

Următoarea întîlnire a fost la mine acasă și țîn minte că aș fi vrut să înregistrăm convorbirea, dar nu am reușit în ruptul capului să fac să funcționeze un reportofon împrumutat. Abia a treia oară am reușit să înregistrăm o discuție pe care intenționez să o public într-o revistă. Gîndul de a face o carte din dialogurile noastre a apărut destul de tîrziu, însă pînă la urmă cartea intitulată *Despre toate și ceva în plus* a apărut în

2005 la Editura Paralela 45 din Pitești. A urmat o a doua ediție, în 2006, revizuită și substanțial adăugită.

După lungul șir de întrebări pe care i le-ați adresat lui Mihai Șora, a rămas vreuna nespusă?

Vă dați seama că întrebările adresate domnului Șora cuprinse în cele două ediții ale cărții amintite și în *Mihai Șora. O filosofie a bucuriei și a speranței* sînt doar o mică parte din cele pe care i le-am adresat de-a lungul timpului. Sigur că discuțiile nu se desfășurau doar pe tiparul întrebare-răspuns, ci constau și în schimburi de păreri, comentarii la evenimentele cotidiene etc. Recunosc că înaintea întîlnirilor mă întrebam dacă mai am ce să-l întreb. Una dintre calitățile unei personalități dialogale – foarte rare la noi – precum Mihai Șora este știința de a stimula capacitatea de a intra în dialog a celuilalt. De obicei, la capătul unei conversații de mai multe ore constatam că au rămas o multime de lucruri de discutat. Relația de comuniune, nu doar de comunicare dintre noi – ca să vorbesc în termeni împrumutați din

filosofia sa –, mă face să cred că dialogul nostru poate continua indefinit.

Spuneți că filosofia lui Șora este una „a bucuriei și a speranței”. Ați scris această carte ca un „jurnal al fericii” filosofului, văzut în ipostaza creștină?

Bucuria și speranța sînt, cred, notele fundamentale – evident, nu singurele – ale filosofiei lui Mihai Șora. Fundamentul lor, am încercat să arăt, este unul creștin. Nu m-am gîndit la o comparație cu *Jurnalul fericii* al părintelui Nicolae Steinhardt. Totuși, consider că pe fondul comun reprezentat de spiritualitatea creștină, între viziunile celor doi există anumite diferențe. De exemplu, la N. Steinhardt fericierea venea din asumarea suferinței în Iisus Hristos. Deși este, după părerea mea, un spirit profund creștin, Mihai Șora nu este un practicant, iar raportarea la suferință, ca și la tragic, pare să lipsească din reflecția sa. În orice caz, nu am întîlnit un temperament mai fericit ca al domnului Mihai Șora.

Pagină realizată de Bogdan Romaniuc

Imagini și imagini...

Mi-aș dori odată, ca ziarist, să fiu depășit de evenimente și, la apariția „Suplimentului de cultură”, să aflu că instrumentiștii Filarmonicii bucureștene își vor fi regăsit rațiunea, reluînd concertele. Filarmonica nu-și poate închide porțile asemenea unui *boutique* dintr-o provincie bananieră ai cărui angajați preferă să stea cu mîinile încrucișate în litigiu cu patronul. Cum observa, pe bună dreptate, un spectator meloman întors de la porțile Ateneului, citat de „Gândul”, Filarmonica este o *instituție de stat, plătită din banii contribuabilului*. Oricît de serioasă este disputa ce opune instrumentiștii concert-maestrului, ea nu se poate reglementa de la o zi la alta pe cale pseudo-revoluționară. Ca să nu mai vorbim de deficitul de imagine pe care Filarmonica îl acumulează în relația cu publicul românesc și străinătate. O imagine penibilă, în contrast cu eforturile Institutului Cultural Român în ultimele săptămîni de a promova muzica românească în lume.

Prefer, de aceea, să amintesc turneul în curs în capitalele europene al duo-ului Azoitei-Stan, cu muzica lui Enescu și Brahms, concertele ce au început în cadrul Zilelor culturii române la Frankfurt – cel de deschidere condus de Cristian Mandeal – și concertele de succes de la Londra ale formației conduse de Ana-Maria Avram și Iancu Dumitrescu. Toate sînt premise fericite pentru construcția unei imagini pozitive, a recuperării întîrzierii acumulate de București pe parcursul ultimelor decenii, în comparație cu alte lumi

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

„Muzica nu trebuie înțeleasă, ea trebuie ascultată” (Hermann Scherchen)

Victor ESKENASY, Praga

muzicale est-europene, infinit mai dinamice și mai imaginative în demersurile lor.

Se vorbește, la fel, de bine despre muzicienii români stabiliți în străinătate, iar avalanșa de critici din presa occidentală, în majoritatea lor deosebit de elogiase, pentru pianista Luiza Borac și ultimul ei disc, cu *Studiile* lui Chopin, la casa britanică *Avie*, este, poate, exemplul cel mai bun și la zi. Apariția, la Londra, zilele acestea, a unui nou set de discuri dedicate lui Constantin Silvestri, o coproducție BBC cu noua casă RMA (și un program Enescu, Mozart, Silvestri, Dvorák) este și ea de natură să compenseze, fie și parțial, imaginea proastă pe care o dă în lume absența unei case de discuri românești, cît de cît competitivă.

Mai este nevoie de spus cît de păgubos se poate dovedi conflictul de la Filarmonica „George Enescu”, pandant, s-ar spune, crizei politice și economice pe care o traversează România? Într-o măsură, da, fiindcă disputa violentă reflectă o criză a mentalului, a dezorientării și a nepăsării față de valorile culturale, ilustrînd dezinteres și absența responsabilității și respectului publicului. Prudența, ca să nu spun tăcerea, criticilor muzicali, presupuși arbitri și mediatori ai vieții culturale, pare și ea un simptom de derivă.

În așteptarea unor zile mai bune vă semnalez o inițiativă și un eveniment muzical produs la Praga, prin intermediul casei de discuri pe care și-a creat-o Filarmonica cehă. Este vorba despre lansarea unui set de înregistrări istorice de concert, datînd din 1939, descoperite recent, în mod fericit, în arhivele radioului norvegian, la Oslo. Este un eveniment, deoarece ele ilustrează arta dirijorală a unuia dintre cei mai mari șefi de orchestră ai secolului XX, Václav Talich, într-un moment istoric de cumpănă, cînd Cehoslovacia era îngenuchiată de naști, urmare a acordurilor de la München și agresivității dezlănțuite a lui Hitler.

Setul include două capodopere reprezentative ale muzicii și implicit ale mișcării de emancipare națională cehe, poemul simfonic *Ma vlast (Patria mea)* al lui Bedrich Smetana și *Dansurile slave* (al doilea ciclu) ale lui Dvorak. Înregistrările istorice de la Oslo, transmisiuni radio ale unor concerte de la primul Festival al Mai-ului muzical praghez, inițiat chiar de Václav Talich, vin să se adauge unei discografii bogate a unui dirijor profund nedreptățit în primul deceniu de regim comunist din Cehoslovacia post-belică.

Născut în 1883, educat inițial ca violonist, cîntînd sub bagheta lui Dvorák, apoi în Filarmonica din Berlin, remarcat ca interpret al lui Smetana, dirijînd în premieră mondială *Sinfonietta* lui

Janacek, cu o formație și cultură dirijorală clasică, aprofundată la pupitrul mai multor orchestre internaționale, ultima fiind cea din Stockholm, Václav Talich s-a impus de la mijlocul anilor '30 drept una dintre principalele figuri, de talie mondială, ale lumii muzicale cehoslovace.

În 1938, cînd norii negri ai istoriei planau asupra Pragăi, dirija în premieră opera *Julietta* a lui Martinu, pe care i-o dedicase, o nouă producție a operei cu valoare de simbol pentru independența cehă, *Libuse*, iar apoi *Ma vlast*, la aniversarea unui an de la moartea președintelui Masaryk și în ajunul celei de-a 20-a de la fondarea republicii cehoslovace.

În fața dilemei ce a confruntat mulți artiști ai timpului, Václav Talich a rămas să trăiască sub ocupație germană, dedicîndu-și cea mai mare parte a energiei continuării vieții muzicale naționale. Asemenea celui alt mare dirijor controversat al timpului, Wilhelm Furtwängler, nu a avut nici un moment convingeri naziste. Cum reiese dintr-un memoriu, republicat nu de mult în limba engleză, Talich nu a fost un colaboraționist, dar nici un opozant deschis al nazismului, fiind silit în situații limită la gesturi de compromis. Dacă a reușit să se eschiveze, de exemplu, de la a dirija concerte de propagandă, în Protectoratul Boemiei și în capitalele europene pro-naziste, nu a reușit totuși să evite o deplasare a Filarmonicii la Berlin și Dresda, în 1941, ce avea să-i fie reproșată după război.

Arestat și anchetat timp de trei săptămîni în 1945, avea să fie eliberat la scurtă vreme la intervenția președintelui Beneš și exonerat de orice acuzații de colaboraționism, în octombrie același an. Dar, confruntat cu voința unui muzicolog archi-rival din anii antebelici, Zdenek Nejedly, refugiat în perioada războiului la Moscova, devenit comunist fanatic și instalat ca ministru al Culturii, Talich a fost persecutat ani de-a rîndul de culturile comuniste; iar cariera sa a fost, practic, distrusă odată cu interdicțiile de a mai dirija în public Filarmonica cehă. Orchestra de cameră, de studenți, pe care a format-o, un număr de înregistrări memorabile și cîțiva ani de activitate muzicală și profesorală în Slovacia, la Bratislava, iar apoi, la Praga în calitate de consilier muzical al Radioului, nu au putut compensa nedreptățile suferite concomitent și dispariția sa forțată de pe marile scene internaționale. Un ultim concert încheia, în 1955, un deceniu de nedreptăți și declin. Avea să moară în 1961, recunoscut, prea tîrziu, și distins ca Artist Național.

Noile discuri pe care vi le semnalez îl readuc în atenție și merită cu prisosință ascultate.

*Czech Philharmonic Orchestra, Václav Talich live 1939, Smetana, Dvorák, CPO 0002-2032, 2 CD

ROCKIN' BY MYSELF

Dumitru UNGUREANU

O plească pe platourile TVR 2...

...a căzut sîmbătă, 10 octombrie 2009, cînd la emisiunea „Timpul chitarelor” a apărut infatigabilul „artist” Mike Godoroja, de astă dată la pachet cu o liotă de instrumentiști de factură presupus folclorică! Susțineau că lucrează într-un proiect numit *Balkanik Zeppelin*, ceea ce se traduce prin efortul de-a strica muzica trupei *Led Zeppelin*, folosind un țambal, fluiere, cobză, drîmbă, dairale, alături de chitare electrice, bas și restul sculelor obișnuite în rock. Cu o singură, mare, lipsă: vocea unui solist! Pentru că Godoroja nu este, n-a fost și nu va fi niciodată solistul care se visează ori, treaz, își închipuie că este. Cînd se pune el pe „cîntat”, oricine se poate lecu să asculte rock!

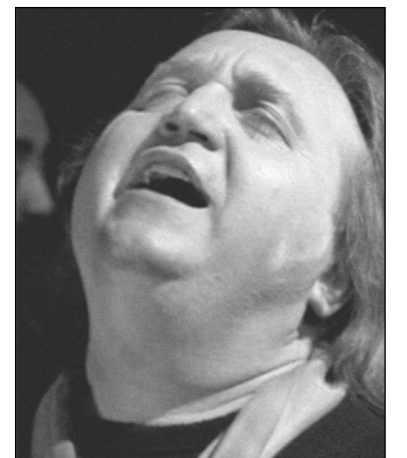
Cum e posibil așa ceva? Am întrebat diverse persoane implicate în showbiz. Multe au, ori au avut legături cu personajul. Răspunsul primit, în diferite variante, este unul singur: banii! Abilitatea lui Godoroja de-a găsi finanțare pentru iluziile sale „artistice” este deosebit de bună. Dacă ar avea înțelegerea dotărilor cu care s-a născut, omul ar fi adevărat binefăcător al pop-rockului românesc. Știe să facă rost de bani, știe să prezinte în așa fel un produs artistic încît să pară ceva căzut din cer (exemplul propriilor „realizări” este elocvent), știa chiar să facă emisiuni de televiziune. Ce nu știe însă – și aici mă întreb dacă e cazul să-i plîngem de milă ori să-l trecem sub tăcere – e să-și spună răspicat, dinaintea oglinzii în care se bărbiește zilnic: „Bre, Mihai, artist nu te faci, oricîte milioane de euro ai învîrți! Artist te naști!”.

Dar cum se explică prezența unor nume onorabile de artiști, născuți, nu făcuți, în preajma penibilului vocalist? Are cineva dubii că tot banii explică anomalia? În condițiile actuale, orice ban e binevenit în buzunarul oricărui artist cu abilități extinse de-a interpreta partituri aiuritoare. Nimic jenant, nimic anormal, cîtă vreme respectivii nu încearcă să-și vîndă marfa sub altă etichetă. Însă e cam greu să recunoască, bieții de ei, așa afront... Drept care, cabotini desăvîrșiți, întrețin lui Godoroja iluzia că e și el „artist”, așa cum era Boc prim-ministru! Totuși, punctează discret că ar ști

adevărul: a se vedea zîmbetele ironice, pe la spatele celui laudat, cînd își imaginează că nu-i vede nimeni! Camera de filmat, fără să aibă ceva cabotin, este nemiloasă și rece: surprinde imperceptibilul, iar regizorul de montaj nu poate (sau nu vrea?) să taie secvențele ce fac deliciul observatorilor cunoscători! Apropos, Godoroja n-o fi vîzînd amănuntele astea la vizionarea post-editare? Sau nu-l interesează? Sau o fi crezînd că sînt nesemnificative? La urma urmei, treaba lui! Și banii lui, s-ar zice...

Tocmai, că nu! Aici nu e vorba de banii lui, ci de banii tuturor cetățenilor ce plătesc abonamentul TVR și primesc emisiuni precum asta în care a „performat” Godoroja & co. Oare spectatorii au dreptul să ceară despăgubiri pentru marfa proastă? Iar dacă CNA-ul doarme, cum se vede din lipsa de reacție față de emisiunile idioate și vulgare prezente pe tot mai multe posturi private (care însă emit în spațiul public!), nu s-ar putea sesiza Oficiul pentru protecția consumatorului? Mă îndoiesc de puțința cuiva în a-l convinge pe Godoroja că nu e artist. În definitiv, la cîți fraieri ascultă ce li se bagă pe gît, Mike poate considera liniștit că spusele celor care, cît de cît, au habar de muzică sînt birfe, invidie, răutate și alte sinonime...

Se poate opta pentru schimbarea canalului, o metodă simplă de-a evita iureșul „artistului”. Credeți că-i vindecă impulsul irepresibil de-a intra unde n-are ce căuta? Emisiunea peste care s-a năpustit, onorabilă în rest, merită invitați cu nume, nu cu pile!

TOP CARTE

- 1** **Animalul inimii**
Herta Muller
Editura: Polirom
- 2** **Castelul din nori s-a sfărîmat**
Stieg Larsson
Editura: Trei
- 3** **Amintiri și povești mai deochiate**
Neagu Djuvara
Editura: Humanitas
- 4** **Moartea lui Bunny Munro**
Nick Cave
Editura: Polirom
- 5** **Prin perdea**
Aurora Liiceanu
Editura: Polirom

The Niccol & Truman Show

Dragoș Cojocaru

În această săptămână am de gând să mă desprind de topul de la sfîrșitul articolului, preferînd să dau atenție unor DVD-uri proaspăt apărute pe rafturi cum ar fi, de exemplu, *Truman Show* – ediția de colecție.

Cineastul neozelandez Andrew Niccol este poate cel mai bun autor de SF de la Hollywood, nu „science” fiction, ci „speculative” fiction. Pe scurt, Niccol are știința de a lua o problemă a prezentului și a o duce doi pași în viitor, pe cărarea lui „și dacă?”, construind povești inteligente, răspunsuri la întrebări tulburătoare.

Ce s-ar întîmpla dacă am pune puritatea genetică mai presus de orice? Răspuns:

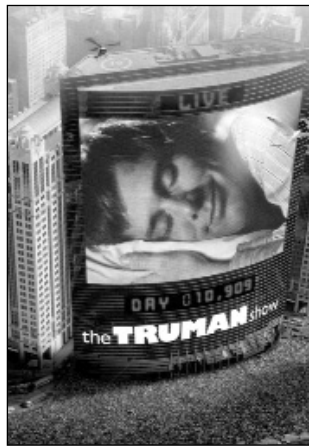
Gattaca (1997). Ce ar fi dacă cea mai mare vedetă din lume nu ar fi altceva decît o iluzie, realizată prin mii de trucuri de un producător oarecare? Răspuns: *SI MOne* (2002). Și dacă viața unui om ajunge, fără ca el să știe, subiectul celui mai popular reality-show? Răspuns: *Truman Show* (1998).

Pentru *Truman Show*, Niccol a scris doar scenariul care i-a adus, anul următor, o nominalizare la Oscar și

un Bafta, dar nu și postul de regizor. Producătorii l-au preferat debutantului neozelandez pe australianul Peter Weir (*Witness*, *Cercul poezilor dispăruți*, *Master & Commander* etc.) care a adus povestea mai în prezent și a luat decizia curajoasă de a distribui în rolul principal pe Jim Carrey, cunoscut mai puțin ca actor, nu numai ca Ace Ventura.

Reușind să găsească echilibrul perfect între seriozitatea poveștii și o anume doză de umor, Peter Weir reușește unul dintre cele mai bune filme ale anilor '90, un entertainment eficient care funcționează la foarte multe nivele. Din 1998 încoace, *Truman Show* a dat prilej de numeroase interpretări, de la alegorie a creștinismului la semnal de alarmă față de popularitatea crescîndă a televiziunilor „reality”, iar subiectul tinde să devină tot mai relevant într-o lume în care intimitatea este tot mai mult tentată să își sacrifice intimitatea pe altarul YouTube.

Ca amănunt amuzant, *Truman Show* a intrat și în nomenclatorul afecțiunilor mintale sub numele de „sindromul Truman” după ce psihiatri din SUA și Marea Britanie au detectat un număr în creștere de pacienți convinși că viața lor este un spectacol TV.

TOP FILM

- 1** **Cealaltă moștenitoare Boleyn**
Regia: Justin Chadwick
BBC Films
- 2** **Îngeri și demoni**
Regia: Ron Howard
Columbia Pictures
- 3** **Memorialul durerii (seria neagră)**
Lucia Hossu-Longin
TVR Media
- 4** **Un tren numit Darjeeling**
Regia: Wes Anderson
American Empirical
- 5** **Nașul**
Regia: F.F. Coppola
Paramount Pictures
Ediție de colecție – 5 DVD

TOP MUZICĂ

- 1** **Baladă lăutărească**
Johnny Răducanu
Soft Records
- 2** **Nichita**
Nicu Alifantis, Nichita Stănescu
TVR Media
- 3** **The Resistance (CD+DVD)**
Muse
Warner Music
- 4** **Timpul chitarelor**
Realizator: Doru Ionescu
TVR Media
- 5** **Om de lut**
Alexandrina
A&A Records

Filip Florian și Dan Lungu – noi traduceri

» *Little fingers*, varianta în limba engleză a romanului *Degete mici* de Filip Florian (Polirom, 2005; 2007), a apărut la sfîrșitul lunii iulie a acestui an la editura americană Houghton Mifflin Harcourt, în traducerea lui Alis-tair Ian Blyth. În luna august, aceasta s-a aflat printre recomandările cotidianului „San Francisco Chronicle” și ale *Best Translated Book Panelists*. De Harcourt se leagă una dintre cele mai spectaculoase vânzări de drepturi de autor post-revoluționare. Editura americană cu o tradiție de peste 80 de ani (îi are în portofoliu pe Günter Grass, José Saramago, Italo Calvino, Umberto Eco, Stanislav Lem, Amos Oz sau Bohumil Hrabal, pentru a aminti doar câteva dintre numele mari) a achiziționat drepturile de editare ale romanului *Degete mici* pentru întreaga lume (exceptînd cele două contracte preexistente, cu Magvető în Ungaria și Suhrkamp în Germania). În anul 2008, romanul *Degete mici* a fost publicat de Suhrkamp, una dintre cele mai importante edituri germane, în traducerea lui Georg

Aescht, cu titlul *Kleine Finger*. Tot în 2008, *Degete mici* a apărut în limba maghiară la Magvető Publishing House Ltd, în traducerea lui Karácsony Zsolt, cu titlul *Kisujjak*. În același an – unul fast pentru Filip Florian – a fost publicată și varianta în limba poloneză a romanului, la Editura Czarne, în traducerea lui Szymon Wcislo, cu titlul *Male Palce*. Romanul va mai apărea pînă la sfîrșitul acestui an în Slovenia, la Editura Didakta, și în Slovacia, la Editura Kalligram. În primăvara anului viitor vor apărea versiunile în italiană, la Fazi, și spaniolă, la Acantilado.

» La doar cîteva luni de la apariția romanului *Cum să uiți o femeie* de Dan Lungu (colecția „Fiction Ltd.”), Editura Polirom a încheiat două contracte de traducere pentru aceasta: în limba franceză, cu Editura Actes Sud și în limba germană, cu editura austriacă Residenz. Traducerea în franceză va fi făcută de Laure Hinckel, iar cea în germană de Jan Cornelius. Ambele apariții sînt prevăzute pentru toamna anului viitor.

La Radio România Muzical

Portret de compozitor

Ludwig van Beethoven

30 de minute zilnic despre viața Titanului de la Bonn

luni - vineri ora 9,30 în reluare de la ora 18,30

Emisiune de Veronica Zbarcea

se aude în FM (97,6 și 104,8) pe satelit și live online muzical.radioromania.ro

Suplimentul de CULTURĂ

EXCLUSIV ONLINE: știrile SDC

Zilnic, cele mai proaspete știri din cultură

„Furtună” pe Net

Articolul din numărul trecut al Mihaelei Michailov, „Flirt cu moartea”, a creat o mică furtună pe site-ul nostru, www.supliment.polirom.ro. Colaboratoarea noastră a realizat o cronică a spectacolului *Sufletul. Puncte de veghere*, în regia lui Radu Afrim, care a avut premiera în cadrul Festivalului „Zile și Nopti de Teatru European”, desfășurat la Brăila, în perioada 26 septembrie – 4 octombrie.

Vom reda câteva dintre comentarii, dat fiind că au fost asumate cu nume și prenume, fapt rar întâlnit pe forumuri. Am exclus din selecție atacurile la persoană și am păstrat doar acele pasaje relevante pentru „furtună”. Deocamdată, subiectul principal rămîne „scandalul” de pe Internet. Vom reveni în măsura în care va exista o plîngere oficială din partea scenografului adresată presei sau chiar instanței.

Primul care a intervenit pe www.supliment.polirom.ro a fost scenograful Cosmin Ardeleanu:

» 17/10/2009 12:54. „Ceea ce nu conține această cronică, dragă Mihaela, este critica decorului. Așa cum se comentează în orice articol-recenzie. Nu ai comentat nimic, pentru că Afrim a avut grijă să nu fie trecut nicăieri numele meu, al scenografului acestui spectacol, preferînd să fure ca la drumul mare proiectul meu, în procent de 100%, șantajînd teatrul brăilean (...)”

Replica lui Radu Afrim nu a întîrziat:

» 17/10/2009 22:31. „Am trecut doar numele celor care au lucrat cu mine la acest spectacol (adică Ana Pavel și Cosmin Florea). Dle Ardeleanu Cosmin, dvs. erați în tot timpul lucrului meu la acest spectacol în București, La Odeon, implicat în proiectul lor. Restul detaliilor eventual în instanță. Alegerea de 2 scaune și o masă (aceasta este schița dvs.) nu se numește scenografie. Nu dezvolt aici, ci acolo unde e cazul. Sînt de părere că trebuie să ia bani doar cei care muncesc.”

A urmat reacția Mihaelei Michailov:

» 17/10/2009 23:22. „Faptul că nu am comentat decorul nu are nici o legătură cu lipsa sau existența unui nume asociat lui, ci ține de o selecție critică pe care mi-o asum. Nu cred că o analiză tre-

Scenograful Cosmin Ardeleanu îl acuză pe regizorul spectacolului *Sufletul. Puncte de veghere*, pus în scenă la Brăila, că l-a scos de pe afiș în mod abuziv

buie să bifeze toate compartimentele unui spectacol, indiferent de relevanța lor pentru unghiul de abordare. Orice analiză este, automat, un tip de selecție care susține perspectiva critică.”

În următoarea sa replică, Cosmin Ardeleanu renunță la tonul politic și îl atacă pe Radu Afrim, amenințîndu-l totodată cu tribunalul. Lucru amintit, de altfel, de regizor în prima postare. Apoi, i se adresează și colaboratoarei noastre:

» 17/10/2009 23:48. „Dragă Mihaela, absolut de acord cu libertatea selecției tale. Însă produsul final văzut de tine nu a fost pe scena goală, cu actori goi. Spațiul a contribuit la spectacol, de aceea trebuia bifat de tine. Deontologia profesională (sic! – n.r.) te obligă măcar să fi întrebata cine semnează decorul. De ce nu semnează nimeni? Pentru că nimeni nu a riscat un proces de drepturi de autor cu autorul, adică eu. În acest caz răspunde teatrul, cum se va vedea.”

Intervine Mihaela Michailov:

» 18/10/2009 00:19. „Mi se pare că, din păcate, dialogul se transformă, Cosmin, într-o serie de apostrofări, injurii și acuzații destul de grave. Nu ai de unde să știi dacă am întrebata sau nu cine a conceput decorul și, repet, faptul că nu l-am analizat nu ține de cel care l-a gândit, ci de gradul de importanță cu care l-am investit. În ceea ce privește deontologia, te-ăș ruga să te abții de la acuzații destul de neplăcute. Mulțumesc.”

» 18/10/2009 00:45. „A te uita la un decor e una, a-i rezerva un spațiu de analiză este o altă chestie. Mi se pare că problema de fond este una de drepturi de autor, în ceea ce te privește, și ea poate fi elucidată într-un alt context. Faptul că nu am ales să scriu despre

decor – sînt paragrafe întregi pe care, în alte eseuri, le-am dedicat spațialității – ține de viziunea critică pe care am adoptat-o aici.”

Replica lui Cosmin Ardeleanu:

18/10/2009 17:46. „Firește că problema va fi elucidată doar în tribunal, altfel nici nu s-a putut. Aici am scris doar pentru corecta informare: toată lumea trebuie să știe despre furt, impertinență și nedreptate. Îți doresc să nu treci niciodată printr-o asemenea experiență.”

În „furtună” intervine Mihai Victor Iliescu pentru a-și arăta susținerea față de scenograf și pomeniște ceva de... *Curtea Supremă! Apoi a postat o reacție și Miruna Suru, actriță la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila.*

» 18/10/2009 23:41. „Cosmin, nu ai contribuit cu nimic la producția acestui spectacol. Am fost martor la aproape tot ce a însemnat colaborarea ta cu Teatrul Maria Filotti pentru acest spectacol și îmi doresc să se ajungă în instanță cu această chestiune pentru că dacă teatrul brăilean e «inconștient» cum zici, eu personal am să fac tot ce se poate pentru a demonstra nulitatea aberantă a demersului tău. M-a impresionat atît de tare ședința de producție la care am asistat, încît două zile după aceea nu am vorbit decît despre tine, desigur fără să-ți dau numele și desigur extrem de negativ.”

Cosmin Ardeleanu continuă cu acuzațiile și își explică înlăturarea sa din producție și de pe afiș prin faptul că regizorul piesei ar fi devenit gelos pe creația sa și a șantajat teatrul pentru a înceta colaborarea cu el.

Mesajele întregi, precum și alte și alte reacții puteți vizualiza la adresa de Internet: <http://www.supliment.polirom.ro/articole.aspx?article=5425>. (Redacția SDC)

VOI N-AȚI ÎNTREBAT
fără zahăr VĂ RĂSPUNDE

BOBI

Glossy

– M-ați chemat?
– Da, da, intră. Vrei cafea, eu am băut deja trei. Așa, stai jos, să vorbim puțin. Ai fost la ședința luni, nu?
– Am fost.
– Așa. Și dacă ai fost, ce-ai înțeles de la ședința asta? Că noi, la ideea noului acționariat, vom netezi puțin ascuțimea pixului.
– Aici chiar nu m-am prins, îmi cer scuze.
– Ai auzit de investițiile care s-au făcut. Full color, hîrtie cerată, co-perți cartonate... Vom intra și pe piața glossy, cu puțină bîrfă, horoscop, sfatul medicului... Bineînțeles, toate la un nivel pozitivist. Tu cu ce te ocupi? Cu reportaje-anchetă. Bun, dar și în cazul tău nu strică puțin optimism în relatare. Adică orice relatare, oricît de dură pare în realitate, o poți îndulci puțin, că nu vrem să violentăm creierii cititorului.
– Dacă vă referiți la ancheta despre Domnica Stratulat...
– Da, la asta mă refer. Ești de mult timp la noi, îți meriți locul la pagina trei, dar povestea asta mi se pare cam...
– Îmi cer scuze, dar nu e poveste. E realitatea așa cum o declară femeia, tocmai de asta am și folosit multe citate.
– Ei, și citatele astea mai pot fi periate, că doar nu a vorbit cu avocatul lîngă ea sau cu martori. Uite la ce mă gîndeam. Relatarea începe cu „noaptea de duminică 16 octombrie mă întorceam singură

prin pădure”. Hai, mă lași? Păi dacă începe din prima cu suspansuri din astea *noapte – pădure* nu ne mai citește nimeni. Încearcă și tu să pui după-amiază, prin parc. Că lumea se gîndește la gardieni publici, la protecție, nu citește cu frica în sîn. Iarăș, aici cînd o prinde așa: „dintr-odată Stănescu Nicu mi-a ieșit în cale cu un topor”... a mai văzut cineva, are martori? Cum să scriem noi de topor?

– Păi e tăietura de pe omoplat.
– De care nu aș vrea să amintesc. Poate era un buchet de flori, din ăla cu celofan pe o parte și staniol pe spate, iar femeia s-a speriat degeaba, știi cum sînt proastele astea, le dai o floare și ele fug. Ce mai zice asta? Uite, aici: „m-a prins de o țîță și m-a strîns pînă aproape am leșinat”. Asta s-o scrie la ea în oracol, la noi o să fie că omul a scos o păturică și s-au așezat pe iarbă, ca la picnic. Eventual bagi și o rețetă de senșuri și ceva sfaturi despre grăsimi.

– Dar totuși asta este o anchetă, femeia a fost violată, omul i-a făcut și poze cu mobilul.

– Ce ești tu, polițist anchetator? Lasă-mă cu violurile astea, că ba vreau, ba nu vreau, dar tot umblu în fustă scurtă și cu botul roșu. Ia să ne gîndim. Scrie și tu că el a pus muzică la telefonul mobil și a dansat în natură, după care s-au așezat pe pătură și ea i-a furat un pupic.

– Și cu anunțul umanitar pentru sînge cum fac? Că i-a tăiat un picior.
– Fără sînge. Bagă-l pe ăla cu ajutați-mă să merg la școală.

Suplimentul DE CULTURĂ

Marcă înregistrată – Editura Polirom și „Ziarul de Iași”. Proiect realizat de Editura Polirom în colaborare cu „Ziarul de Iași”. Se distribuie gratuit împreună cu „Ziarul de Iași”.

Adresă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, fax: 0232/ 214111

Colectiv editorial: Emilia Chiscop, Florin Lăzărescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor-șef: George Onofrei

Redactor-șef adjuncat: Anca Baraboi

Secretar general de redacție: Florin Iorga

Rubrici permanente:

Adriana Babeți, Bobi și Bobo (Fără zahăr), Emil Brumar, Dragoș Cojocaru, Emilia Chiscop, Mădălina Cocea, Daniel Cristea-Enache, Radu Pavel Gheo, Florin Lăzărescu, Veronica D. Niculescu, Adrian Olaru, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu.

Carte: Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru Stănescu.

Muzică: Victor Eskenasy, Dumitru Ungureanu.

Film: Iulia Blaga. Teatru: Mihaela Michailov.

Arte vizuale: Constantin Vică.

Caricatură: Lucian Amariu (Jup).

Grafică: Ion Barbu. TV: Alex Savitescu.

Actualitate: Robert Balan, R. Chiruța,

Ciprian Nedelcu, Veronica D. Niculescu,

Elena Vlădăreanu, Cristina Hermezii.

Publicitate: Oana Asafei, tel. 0232/ 252294

Distribuție / Abonamente: Mihai Sărbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultură” este înscris în Catalogul presei interne la poziția 2378. Pentru abonamente vă puteți adresa oricărei Agenții Rodipet din țară sau oricărui oficiu poștal. Cititorii din străinătate se pot abona la adresa: export@rodipet.ro.

Tarife de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului îi aparține autorului » „Suplimentul de cultură” utilizează fluxurile de știri NewsIn » Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază

ENȚICLOPEDIA
ENCARTA

Luiza VASILIU

Bon appétit!

FILM

Iulia BLAGA

Posibil

Nu cred că vreo țară din lume are monopol asupra posibilului. America a fost numită „țara tuturor posibilităților” doar dintr-un exces de entuziasm și nu văd de ce expresia n-ar fi potrivită și pentru Barbados, Kenya sau Madagascar. Ne purtăm cu posibilul ca și cum ar fi un lucru rar, o favoare pe care ne-o face soarta din când în când. Chipurile, am trăi într-o certitudine plată, iar posibilul s-ar coborî peste capetele noastre ca să ne arate cât de frumoasă e viața atunci când o problemă are mii de soluții, nu doar una-două. În campania pentru prezidențiale din 2007, sloganul lui Sarkozy a fost „Ensemble tout est possible” („Împreună totul e posibil”). A avut dreptate. Cu el în frunte, în Franța se poate întâmpla orice. De exemplu, unui tânăr de 23 de ani care-a repetat anul doi de facultate (Dreptul la Sorbona) i se va încredința administrarea cartierului La Défense, unul din cele mai mari cartiere de afaceri din Europa. Nu neapărat pentru că s-ar pricepe să administreze, ci pentru că e fiul cel mare al lui Sarkozy însuși. În timp ce 90.000 de francezi au semnat o petiție în semn de protest, Patrick Devedjian, actualul președinte al instituției pe care o va prelua Jean Sarkozy pe 4 decembrie, a răspuns criticilor citind un vers celebru din *Cidul* lui Corneille: „Aux âmes bien nées la valeurs n’attend point le nombre des années” („Valoarea sufletelor deosebite n-așteaptă trecerea anilor”). Franța e o țară în care buna cunoaștere a clasicii continuă să fie la mare preț în disputele politice. Și-n Maldive se poate întâmpla orice, doar că n-are legătură cu literatura. Zilele trecute, președintele și cei 11 miniștri s-au scufundat la patru metri adâncime, au stat la un birou subacvatic și au ținut o ședință de 20 de minute, în timpul căreia au semnat un act cu privire la reducerea emisiilor de dioxid de carbon. Din cauza încălzirii globale, insulele Maldive riscă să fie înghițite de apă până la sfârșitul secolului, iar gestul președintelui și al miniștrilor săi a fost un semnal de alarmă. Și România e o țară surprinzătoare. Mai întâi au apărut meduzele veninoase în Marea Neagră, apoi dna. Bahmuțeanu a spus, citez exact, „Eu nu sînt Herta Müller”, iar dl. Bolcaș a exclamat trist, citeva zile mai târziu, „Ăsta-i suprarealismul la ora actuală”. Ar trebui, poate, să se facă un top al celor mai imposibile țări de pe planetă. Sînt curioasă pe ce loc am ieși.

Îmi place să văd într-un film cum oamenii gătesc sau pictează, dar trebuie să mi se arate cât mai mult din întregul proces, ca să am timp să-mi odihnesc ochii și să prind logica operațiilor. Senzația e cam aceeași. Când pensula atinge pînza, mîna pictorului e la fel de sigură precum cea a bucătarului, care e la fel de spontan ca pictorul și la fel de rapid cînd e să cearnă făina în ploaie, să toarne cu o mîină și să amestece cu cealaltă sau să vîre friptura la cuptor – totul în același timp, dacă se poate. Dacă o pictură care se naște sub nasul tău îți dă o senzație poate mult mai tactilă decît ai avea la muzeu în fața operei finite, o mîncare care prinde viața sub ochii tăi nu-ți gîdilă papilele gustative, ci îți liniștește ochii.

Julie și Julia/Julie & Julia. Regia: Nora Ephron. Cu: Meryl Streep, Amy Adams, Stanley Tucci, Chris Messina

După multe siropuri, Nora Ephron reușește, cu *Julie și Julia*, un film foaaarte drăguț, pe care numai femeile și bucătarii îl pot înțelege și aprecia. Regizoarea-scenaristă atacă două cărți: autobiografia Juliei Child, *My Life in France* (Julia Child fiind primul bucătar care i-a învățat pe americani să gătească franțuzește) și *Julie & Julia: 365 Days, 524 Recipes, 1 Tiny Apartment Kitchen*, cartea Juliei Powell care în 2003, vreo 50 de ani mai târziu, s-a apucat să gătească 523 din rețetele Juliei Child, împărțindu-și experiența pe un blog. Nora Ephron, care a scris și scenariul, urmărește în paralel cele două destine, iar filmul are cel puțin două atuuri. Unul e Meryl Streep, extrem de tonică în rolul Juliei Child, chiar și cînd supralicitează. (Dacă ultimul lucru pe

care vi-l puteți imagina e Meryl Streep gătind, ei bine, n-ați văzut nimic! Nu doar că gătește, dar are și viață sexuală!, alături de Stanley Tucci – soțul ei de pe ecran.) Al doilea lucru e extrem de adevărat și nu l-am mai găsit pe nicăieri exprimat atît de simplu: chestia cu gătutul e că trebuie să ai pentru cine o face. Trebuie să fii înconjurat de oameni pe care îi iubești, în număr de cel puțin unul, ca să-ți iasă friptura. Dacă ai găti numai pentru tine, ai fi la fel de trist ca marii alcoolici, cei care beau singuri.

Joie de vivre

Cel mai drăguț lucru în acest film, cam cu un sfert de oră mai lung decît indică bioritmul (dar nu-i nimic), e acest *joie de vivre* eliberat în permanență pe ecran ba de vivacitatea Juliei

Child și de amorul ei frumos cu soțul (și e foaaarte drăguț să vezi iubirea dintre o doamnă corpulentă, cu părul permanent, și un bărbat cu un cap – chel – mai scund), ba de naturaletea Juliei Powell care redescoperă în gătit bucuria de a trăi, ba de locuința primitoare a familiei Powell, cu veioze mici, pleduri și perne, sau de culorile Parisului din pietre, de accentul american al lui madame Child care se luptă cu franceza cum te lupți cu o rață pe care tre’ s-o dezosezi și de toate mărunțurile zilei care dau gust vieții. Pentru că, dacă îți place să mînci, îți place și să trăiești – e o logică simplă. Și îți place și să iubești. *Julie și Julia* e din aceeași familie cu *Mîncîcă-mă*, romanul lui Agnès Desarthe, și cu cartea lui Elizabeth Gilbert, *Mîncîcă, roagă-te, iubește*.

Piața merelor

Cu vreo săptămînă în urmă am propus pe blogul meu următorul joc: să zicem că pe baza unui calcul matematic de profit, conducerea supermarket-urilor ajunge la concluzia că merită să vîndă peste tot, să zicem, doar cinci soiuri de mere (au costuri reduse de producție, se produc organizat, mai ușor, mai mari, mai multe și mai arătoase etc.). Le super-promovează (în oferte, bannere stradale, reclame tv etc.). Pe de altă parte, evident, există sute de alte feluri de mere crescute în sute de alte feluri de meri. Unele dintre acestea sînt puse la vînzare

dezorganizat, în cantități mici, în piață.

Întrebări: În condițiile actuale (lipsă de timp, aglomerație, stres etc.), cîți consumatori vor mai merge în piață să cumpere altfel de mere? Pot, să zicem, niște babe, moși, neni, băieți, fete etc., care au doar cîțiva saci de mere la vînzare, să-și promoveze produsele la același nivel precum supermarket-urile? Sînt vinovați că nu-și fac bannere, oferte, reclame tv pentru asta? Ar trebui aceștia să-și industrializeze producția ca să poată intra în supermarket? Cînd va veni vorba de gustul merelor, despre ce fel de

mere se va discuta prioritar? După ce ani buni a mîncat doar mere de supermarket, gustul căror mere va considera un consumator că este adevărat? Cui se datorează dacă un consumator ajunge să mînce doar mere de supermarket? Are el vreo putere de a schimba situația asta? Cîți consumatori vor mai avea plăcerea să culeagă mere direct din copac? Dacă, la un moment dat, conducerea supermarket-ului hotărăște că nici măcar merele lor nu aduc profit și le scot de pe piață, înlocuindu-le total cu fructe exotice, cîți își vor mai aminti de mere? Cine pierde mîncînd doar mere de supermarket? **Temă:** Înlocuiți merele cu cărți și vedeți ce iese.

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL

Florin LĂZĂRESCU

Toți cei care au acceptat și au comentat jocul au fost de acord că există, fără doar și poate, o similitudine între mere și cărți, din momentul în care acestea sînt privite ca marfă. În schimb, majoritatea lor au tras o concluzie greșită din punctul meu de vedere: vina că publicul larg consumă în special produse „nesănătoase”, artificiale (fie ele mere sau cărți) aparține în primul rînd marilor „vînzători” care manipulează gustul. Unii spun că nu se poate face nimic contra comercianților, alții că ar

trebui să se înființeze asociații care să lupte împotriva intereselor meschine de marketing. Eu unul cred că-i suficient ca fiecare individ să-și aleagă merele care-i plac și să-și asume consecințele.

Insist totuși pe niște întrebări: oare chiar publicul/consumatorul nu are nici o vină în afacerea asta? E nevoie de o asociație care să ne spună ce mere-s mai bune? E normal să te lași păcălit cu ușurință, din comoditate, și pe urmă să dai vina pe cel care te-a păcălit?

ISSN 1584-8272

9 771584 827000 246